

Proverbs

משלי

תִּאֲהָבוּ־פָתִי וְלֹצִים לְצוֹן חֲמָדוֹ לָהֶם וְכִסְיֵיהֶם
יִשְׁנְאוּ־דַעַת: ²³ תָּשׁוּבוּ לְתוֹכְחָתִי הִנֵּה אֲבִיעָה
לָכֶם רוּחִי אוֹדִיעָה דְּבָרִי אֶתְכֶם: ²⁴ יֵעַן
קָרָאתִי וַתִּמָּאֲנוּ נְטִיתִי יָדִי וְאִין מְקַשִּׁיב:
²⁵ וַתִּפְרְעוּ כָּל־עֲצָתִי וַתּוֹכְחָתִי לֹא אָבִיתֶם:
²⁶ גַּם־אֲנִי בְּאִידְכֶם אֶשְׁחָק אֶלְעַג בְּבֹא
פְּחָדְכֶם: ²⁷ בְּבֹא ^{כשואה} כְּשׁוֹאָה | פְּחָדְכֶם
וְאִידְכֶם כְּסוּפָה יֵאָתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה
וְצוּקָה: ²⁸ אִזּוּ יִקְרָאֲנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְגְּנִי
וְלֹא יִמְצְאֲנִי: ²⁹ תַּחַת כִּי־שְׁנָאוּ דַעַת וִירָאת
יְהוָה לֹא בָּחֲרוּ: ³⁰ לֹא־אָבוּ לַעֲצָתִי נֹאצּוּ
כָּל־תּוֹכְחָתִי: ³¹ וַיֹּאכְלוּ מִפְּרִי דֶרֶכָם
וּמִמַּעֲצָתֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ: ³² כִּי מְשׁוּבֹת פְּתִים
תַּהֲרֹגֶם וְשִׁלּוֹת כְּסִיִּים תֹּאבְדֶם: ³³ וְשָׁמַעַ לִי
יִשְׁכֹּן־בְּטַח וְשִׁאֲנוֹן מִפְּחַד רָעָה: פ

2 בְּנֵי אִם־תִּקַּח אֶמְרִי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אֶתָּה:
² לְהִקְשִׁיב לְחֻמְמָה אֲזַנְךָ תִּטֶּה לְבָךָ
לְתַבּוּנָה: ³ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה תִּתֵּן
קוֹלְךָ: ⁴ אִם־תִּבְקֶשְׁנָה כִּכְסָף וְכַמֻּטְמוֹנִים
תַּחֲפֹשְׁנָה: ⁵ אִזּוּ תִבִּין יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת
אֱלֹהִים תִּמְצָא: ⁶ כִּי־יִהְיֶה יִתֵּן חֻמְמָה מִפִּי
דַּעַת וְתַבּוּנָה: ⁷ ^{וצפן} יִצְפֹּן לִישָׁרִים תּוֹשִׁיָה מִגֵּן
לְהִלְכֵי תֵם: ⁸ לִנְצֹר אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ
^{חסידי} חֲסִידָיו יִשְׁמֹר: ⁹ אִזּוּ תִבִּין צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
וּמִיִּשְׁרִים כָּל־מַעַל־טוֹב: ¹⁰ כִּי־תִבּוֹא חֻמְמָה
בְּלִבְךָ וְדַעַת לִנְפֶשְׁךָ יִנָּעַם: ¹¹ מִזְמָה תִּשְׁמֹר
עֲלֶיךָ תַבּוּנָה תִנְצֹרְכָה: ¹² לְהַצִּילֶךָ מִדֶּרֶךְ רַע
מֵאִישׁ מְדַבֵּר תַּהֲפֹכּוֹת: ¹³ הַעֲזֹבִים אֲרָחוֹת
יִשָּׁר לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ־חֶשֶׁד: ¹⁴ הַשְׁמַחִים

1 מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:
² לְדַעַת חֻמְמָה וּמוֹסֵר לְהַבִּין אֶמְרֵי בִינָה:
³ לְקַחַת מוֹסֵר הַשֹּׁפֵל צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
וּמִיִּשְׁרִים: ⁴ לְתַת לִפְתָּאִים עֲרֻמָּה לְנֹעַר דַּעַת
וּמִזְמָה: ⁵ יִשְׁמַע חֻכָּם וַיּוֹסֶף לְקַח וְנָבוֹן
תַּחֲבִלּוֹת יִקְנֶה: ⁶ לְהַבִּין מִשְׁלַל וּמִלִּיצָה דְּבָרֵי
חֻכָּמִים וְחִידָתָם: ⁷ יִרְאֵת יְהוָה רֹאשִׁית דַּעַת
חֻמְמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים בָּזוּ: פ
⁸ שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאֶל־תִּטֵּשׁ תּוֹרַת
אִמְךָ: ⁹ כִּי | לֹוִית חֹן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וְעֲנָקִים
לְגִרְגָּתֶיךָ: ¹⁰ בְּנֵי אִם־יִפְתּוּךָ חֻטָּאִים
אֶל־תִּבָּא: ¹¹ אִם־יֹאמְרוּ לָכֶה אֲתָנוּ נִאֲרָבָה
לְדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי חַנּוּם: ¹² גְּבֻלָּעַם כְּשֹׂאוֹל
חַיִּים וְתַמִּימִים כִּיּוֹרְדֵי בּוֹר: ¹³ כָּל־הוֹן יִקָּר
נִמְצָא נִמְלֹא בְּתִינוּ שָׁלָל: ¹⁴ גּוֹרְלֶךָ תִּפְּלִ
בְּתוֹכְנוּ כִּסֵּי אֶחָד יִהְיֶה לְכָלֵנוּ: ¹⁵ בְּנֵי
אֶל־תִּלָּךְ בְּדֶרֶךְ אֲתָם מְנַע רָגְלֶךָ מִנְּתִיבָתָם:
¹⁶ כִּי רָגְלֵיהֶם לָרַע יִרְוּצוּ וַיִּמָּהְרוּ לִשְׁפֹּד־דָּם:
¹⁷ כִּי־חַנּוּם מִזְרָה הִרְשֵׁת בְּעֵינֶי כָל־בָּעַל כְּנָף:
¹⁸ וְהֵם לְדָמָם יֶאֱרָבוּ יִצְפְּנוּ לְנִפְשָׁתָם: ¹⁹ כֵּן
אֲרָחוֹת כָּל־בָּצַע בָּצַע אֶת־נַפְשׁ בְּעֲלִיו יִקָּח: פ
²⁰ חֻכְמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה בְּרָחוֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָה:
²¹ בְּרֹאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר
אֶמְרֶיהָ תֹאמַר: ²² עַד־מָתִי | פְּתִים

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

מִסְחָר־כֶּסֶף וּמַחְרוֹץ תְּבוּאָתָהּ: ¹⁵ יִקְרָהּ הִיא
 מִפְּנֵי ¹⁶ אֶרֶץ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשִׂמְאוּלָהּ עֲשֶׂה
 וְכָבוֹד: ¹⁷ דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי־נֶעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ
 שְׁלוֹם: ¹⁸ עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ
 וְתַמְכֶּיהָ מֵאֲשֶׁר: ¹⁹ יִהְיֶה בַחֲכָמָה יֶסֶד־אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם
 בַּתְּבוּנָה: ²⁰ בְּדַעְתּוֹ תִּהְיוּמוֹת נִבְקָעוּ וְשִׁחֲקִים
 יִרְעֶפוּ־טַל: ²¹ בְּנֵי אֱלֹהִים מַעֲיִינֶיהָ נִצָּר תִּשְׁאֶה
 וּמִזְמָה: ²² וַיִּהְיוּ חַיִּים לְנִפְשָׁהּ וְחַן לְגִרְגָּתֶיהָ:
²³ אַז תִּלָּךְ לְבִטָּח דְּרָכָהּ וְרָגְלָהּ לֹא תִגָּף:
²⁴ אִם־תִּשְׁכַּב לֹא־תִפְחַד וְשֹׁכֶבֶת יַעֲרֹבָה
 שֹׁנֵתָהּ: ²⁵ אֶל־תִּירָא מִפֶּחַד פֶּתָאִים וּמִשְׁאֵת
 רָשָׁעִים כִּי תִבָּא: ²⁶ כִּי־יִהְיֶה יִהְיֶה בְּכִסְלָהּ
 וְשֹׁמֵר רָגְלָהּ מִלֶּכֶד: ²⁷ אֶל־תִּמְנַע־טוֹב
 מִבְּעָלֶיךָ בִּהְיוֹת לְאֵל ²⁸ אֶל־תֵּאֲמַר ²⁹ אֲתָן וַיֵּשׁ אֵתָּה: ³⁰ אֶל־תִּרְוֹב ³¹ אֶל־תִּקְנָא בְּאִישׁ חָמֵס וְאֶל־תִּבְחָר
 בְּכָל־דְּרָכָיו: ³² כִּי תִעֲבֹת יִהְיֶה נָלוֹז
 וְאֶת־יִשְׁרָיִם סוֹדוֹ: ³³ מֵאֶרֶת יִהְיֶה בְּבֵית רָשָׁע
 וְנֹה צְדִיקִים יִבְרָךְ: ³⁴ אִם־לִלְצִים הוּא־יִלְיָן
 וְלַעֲנִיִּים ³⁵ וְלַעֲנִיִּים יִתֵּן־חֵן: כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ
 וְכִסְיִלִּים מָרִים קָלוּן: ³⁶

4 שִׁמְעוּ בָנִים מוֹסֵר אָב וְהִקְשִׁיבוּ לְדַעַת
 בִּינָה: ² כִּי לִקַּח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי
 אֶל־תַּעֲזוּבוּ: ³ כִּי־בֵן הֵייתִי לְאָבִי רַךְ וַיְחַיֵּד

לַעֲשׂוֹת רַע יִגִּילוּ בְּתִהְפֻּכּוֹת רַע: ¹⁵ אֲשֶׁר
 אֶרְחֲמֶיהֶם עֲקָשִׁים וְנִלְוִים בְּמַעֲגָלוֹתָם:
¹⁶ לְהַצִּילָהּ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכֹרֶתָהּ אִמְרֶיהָ
 הִחְלִיקָה: ¹⁷ הִעֲזִיבָתָּ אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְאֶת־בְּרִית
 אֱלֹהֶיהָ שָׁכַחָה: ¹⁸ כִּי שָׁחָה אֶל־מוֹת בֵּיתָהּ
 וְאֶל־רָפָאִים מַעֲגָלֶתֶיהָ: ¹⁹ כָּל־בָּאֶיהָ לֹא
 יִשׁוּבוּן וְלֹא־יִשְׁיִגּוּ אֶרְחֹת חַיִּים: ²⁰ לְמַעַן
 תִּלָּךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים וְאֶרְחֹת צְדִיקִים תִּשְׁמֹר:
²¹ כִּי־יִשְׁרָיִם יִשְׁכְּנוּ ²² וְרָשָׁעִים מֵאֶרֶץ יִכְרְתוּ וּבֹגְדִים יִסָּחוּ
 מִמֶּנָּה: ²³

3 בְּנֵי תוֹרָתִי אֶל־תִּשְׁכַּח וּמַצּוֹתַי יִצָּר לְבָבָהּ:
² כִּי אֶרֶץ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם יוֹסִיפוּ
 לָהּ: ³ חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל־יַעֲזֹבָהּ קִשְׁרָם
 עַל־גִּרְגָּוֶתֶיהָ כְּתָבָם עַל־לִוַּח לְבָבָהּ:
⁴ וּמַצָּא־חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם: ⁵ כְּטָח אֶל־יִהְיֶה בְּכָל־לִבָּהּ וְאֶל־בִּינָתָהּ
 אֶל־תִּשְׁעֶן: ⁶ בְּכָל־דְּרָכֶיהָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישֹׁר
 אֶרְחֲמֶיהָ: ⁷ אֶל־תִּהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינֶיהָ יִרָא
 אֶת־יִהְיֶה וְסוֹר מֵרַע: ⁸ רָפָאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁרָהּ
 וְשִׁקּוּי לַעֲצָמוֹתֶיהָ: ⁹ כִּפֹּד אֶת־יִהְיֶה מִהוֹנָהּ
 וּמֵרָאשִׁית כָּל־תְּבוּאָתָהּ: ¹⁰ וַיִּמָּלֵאוּ אֲסָמֶיהָ
 שִׁבְעַת וְתִירוֹשׁ יִקְבֶּיךָ יִפְרָצוּ: ¹¹ מוֹסֵר יִהְיֶה בְּנֵי אֶל־תִּמָּאֵס וְאֶל־תִּקַּץ
 בְּתוֹכָהּ: ¹² כִּי אֵת אֲשֶׁר יֶאֱהָב יִהְיֶה יוֹכִיחַ
 וְכָאֵב אֶת־בֶּן יִרְצֶה: ¹³ אֲשֶׁר־יֵאָדָם מִצָּא
 חֲכָמָה וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה: ¹⁴ כִּי טוֹב סִחְרָה

c Text is correct relative to LC. Usually this marks a peculiarity of the LC relative to the other Masoretic texts.

הִטְאוֹנָהּ: ² לְשֹׁמֵר מִזְמוֹת וְזַעַת שְׁפָתֶיהָ
 יִנְצְרוּ: ³ כִּי נִפְתַּח תַּטְפָּנָה שְׁפָתֶיהָ זָרָה וְחֶלֶק
 מִשְׁמֵן חֶפֶז: ⁴ וְאַחֲרֵיתָהּ מָרָה כְּלָעָנָה חֲזָה
 כְּחֶרֶב פִּיּוֹת: ⁵ רִגְלֶיהָ יִרְדּוּ מוֹת שְׂאוֹל
 צַעֲדֶיהָ יִתְמָכוּ: ⁶ אֲרֻחַ חַיִּים פֶּן־תִּפְלֹס נָעוּ
 מִעֲגָלֶיהָ לֹא תִדְעַ: ⁷ וְעֵתָהּ בָּנִים שְׁמַעוּ־לִי וְאַל־תִּסּוּרוּ
 מֵאֲמֵרֵי־פִי: ⁸ הֲרַחֵק מִעֲלֶיהָ דֶּרֶךְ
 וְאַל־תִּקְרָב אֶל־פֶּתַח בֵּיתָהּ: ⁹ פֶּן־תִּתֵּן
 לְאַחֲרֵים הוֹדֶךָ וְשִׁנְתֶּיךָ לְאַכְזָרִי: ¹⁰ פֶּן־יִשְׁבְּעוּ
 זָרִים כַּחֲךָ וְעֲצָבֶיךָ בְּבֵית נָכְרִי: ¹¹ וְנָהַמְתָּ
 בְּאַחֲרֵיתָךְ בְּכָלוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׂאֵרְךָ: ¹² וְאָמַרְתָּ
 אֵיךְ שָׁנֵאתִי מוֹסֵר וְתוֹכַחַת נָאֵץ לְבִי:
¹³ וְלֹא־שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל מוֹרִי וְלִמְלַמְדִּי
 לֹא־הִטִּיתִי אָזְנִי: ¹⁴ כִּמְעַט הֵייתִי בְּכָל־רַע
 בְּתוֹךְ קָהָל וְעַדָּה: ¹⁵ שְׁתַּה־מִּים מְבוֹרָךְ
 וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרְךָ: ¹⁶ יִפּוּצוּ מִעֲיֻנְתֶּיךָ חוֹצָה
 בְּרַחֲבוֹת פְּלִגֵּי־מִים: ¹⁷ יִהְיוּ־לָךְ לְבַדָּךְ וְאִין
 לְזָרִים אֶתְךָ: ¹⁸ יִהְי־מְקוֹרְךָ בְּרוֹךְ וְשִׁמְחָה
 מֵאֲשֶׁת נְעוּרֶךָ: ¹⁹ אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת חַיִּים
 דְּדִידָהּ יִרְוֶךְ בְּכָל־עֵצַת בְּאֵהֱבָתָהּ תִּשְׁגָּה תָמִיד:
²⁰ וְלִמָּה תִּשְׁגָּה בְּנִי בִּזְרָה וְתַחֲבֹק חֶק
 נְכָרִיָּה: ²¹ כִּי נֹכַח אֶעֱיִן יִהְיֶה דְרָכֵי־אִישׁ
 וְכָל־מִעֲגָלָתוֹ מִפֹּלֶס: ²² עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ
 אֶת־הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתְמָךְ: ²³ הוּא
 יָמוּת בְּאִין מוֹסֵר וּבִרְבֹּב אוֹלָתוֹ יִשְׁגָּה: ²⁴ פ

6 בְּנֵי אִם־עֲרֵבֶת לְרַעָה תִּקְעֶת לְזָר כַּפִּידָהּ:
² נֹקְשֶׁת בְּאֲמֵרֵי־פִידָהּ לְלִפְדָּתָהּ בְּאֲמֵרֵי־פִידָהּ:

לִפְנֵי אִמִּי: ⁴ וַיֹּלִנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ־דְּבָרִי לְבִידָהּ
 שְׁמֵר מִצּוֹתֵי וְחִיָּה: ⁵ קָנָה חֲכָמָה קָנָה בִּינָה
 אֶל־תִּשְׁכַּח וְאַל־תֵּט מֵאֲמֵרֵי־פִי: ⁶ אֶל־תַּעֲזֹבָהּ
 וְתִשְׁמָרְךָ אֲהַבָהּ וְתִצְרָךְ: ⁷ רֵאשִׁית חֲכָמָה
 קָנָה חֲכָמָה וּבְכָל־קִנְיָנָהּ קָנָה בִּינָה:
⁸ סִלְסִלָה וְתִרְוַמְמֶךָ תִּכְבֹּדְךָ כִּי תַחֲבַקְנָהּ:
⁹ תִּתֵּן לְרֹאשֶׁךָ לְוִית־חֵן עֲטָרַת תִּפְאָרֶת
 תִּמְגֶּנֶךָ: ¹⁰ שְׁמַע בְּנִי וְקַח אֲמֵרִי וַיִּרְבוּ לָךְ
 שָׁנוֹת חַיִּים: ¹¹ בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה הִרְתִּיךָ
 הִדְרַכְתִּיךָ בְּמִעְגַּל־יִישׁוּר: ¹² בְּלִכְתְּךָ לֹא־יִצָּר
 צַעֲדְךָ וְאִם־תִּרְוֶץ לֹא תִכָּשֶׁל: ¹³ הַחֲזֹק
 בְּמוֹסֵר אֶל־תִּרְרָה לִצְרָה כִּי־הִיא חַיִּידָהּ:
¹⁴ בְּאַרְחַ רָשָׁעִים אֶל־תִּבְאֵ וְאַל־תִּתְאַשֶּׁר בְּדֶרֶךְ
 רָעִים: ¹⁵ פִּרְעֵהוּ אֶל־תַּעֲבֹר־בּוֹ שְׁטָה מִעַלְיוֹ
 וְעִבּוֹר: ¹⁶ כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־לֹא יָרְעוּ וְנִגְזְלָה
 שְׁנָתָם אִם־לֹא יִכְשׁוּלוּ יִכְשִׁילוּ: ¹⁷ כִּי לַחֲמוֹ
 לָחֶם רָשָׁע וַיִּין חֲמָסִים יִשְׁתּוּ: ¹⁸ וְאַרְחַ
 צַדִּיקִים כְּאוֹר נֶגֶה הוֹלֵךְ וְאוֹר עֵד־נִכּוֹן הַיּוֹם:
¹⁹ דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כַּאֲפֹלָה לֹא יִדְעוּ בְּמָה
 יִכָּשְׁלוּ:
²⁰ בְּנִי לְדַבְרֵי הַקְּשִׁיבָה לְאֲמֵרֵי הִטְאוֹנָהּ:
²¹ אֶל־יִלְיָזוּ מִעֵינֶיךָ שְׁמָרֶם בְּתוֹךְ לְבָבְךָ:
²² כִּי־חַיִּים הֵם לְמִצְאֵיהֶם וְלִכְל־בְּשָׂרוֹ
 מִרְפָּא: ²³ מִכָּל־מִשְׁמֵר נָצַר לְבָבָהּ כִּי־מִמֶּנּוּ
 תוֹצֵאוֹת חַיִּים: ²⁴ הָסֵר מִמֶּךָ עֲקָשׁוֹת פֶּה
 וּלְזוֹת שְׁפָתַיִם הֲרַחֵק מִמֶּךָ: ²⁵ עֵינֶיךָ לִנְכַח
 יִבְיטוּ וְעַפְעָפִידָהּ יִישְׁרוּ נִגְדָּךְ: ²⁶ פֹּלֶס מִעֲגָל
 רִגְלָךְ וְכָל־דְּרָכֶיךָ יִכְנוּ: ²⁷ אֶל־תִּטְיִמִּין
 וְשִׁמְאוֹל הָסֵר רִגְלָךְ מִרַע:

5 בְּנִי לְחֲכָמָתִי הַקְּשִׁיבָה לְתַבּוּנָתִי

m This meteg is a merkha in other texts.

נִפְשׁ יִקְרָה תְּצוּד: פ
 הִיחַתָּה אִישׁ אֲשׁ בְּחִיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא²⁷
 תִּשְׁרָפְנָה: ²⁸אִם־יִהְיֶה אִישׁ עַל־הַגָּחִלִים
 וְרָגְלָיו לֹא תִפְוִינָה: ²⁹כֵּן הֵבֵא אֶל־אִשָּׁת
 רָעָהּ לֹא יִנָּקֶה כָּל־הַנֶּגַע בָּהּ: ³⁰לֹא־יִבְוֹז
 לַגָּנוֹב כִּי יִגְנוֹב לְמַלֵּא נִפְשׁוֹ כִּי יִרְעֵב:
³¹וְנִמְצָא יִשְׁלֵם שְׁבַע־תִּים אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ
 יָתוֹן: ³²נֹאֲף אִשָּׁה חֲסֵר־לֵב מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ
 הוּא יַעֲשֶׂנָה: ³³נִגְעֵז־קִלּוֹן יִמְצָא וְחִרְפָּתוֹ לֹא
 תִמָּחֶה: ³⁴כִּי־קִנְיָהּ חֲמַת־גָּבֶר וְלֹא־יִחְמֹל
 בְּיוֹם נָקָם: ³⁵לֹא־יִשָּׂא פָנָיו כָּל־כֹּפֵר
 וְלֹא־יֵאָכֵל כִּי תִרְבֶּה־שָׂחַד: פ

7 בְּנֵי שֹׁמֵר אֲמָרִי וּמִצּוֹתַי תִּצְפֹּן אֹתָם:
 שֹׁמֵר מִצּוֹתַי וַחֲיָה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן עֵינָיָה:
 קִשְׁרָם עַל־אֲצָבָעָתָם כְּתָבָם עַל־לִיּוֹחַ לִבָּהּ:
 אֲמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אֵת וּמִדַּע לִבִּינָה
 תִּקְרָא: ⁵לְשֹׁמְרָה מֵאִשָּׁה זָרָה מְנַכְרִיָּה
 אֲמָרִיָּה הַחֲלִיקָה: ⁶כִּי בַחֲלוֹן בֵּיתִי בָעֵד
 אֲשַׁנְבִּי נִשְׁקָפְתִּי: ⁷וְאָרָא בַּפֶּתָאִים אֲבִינָה
 בַּבָּנִים גֵּעַר חֲסֵר־לֵב: ⁸עֹבֵר בְּשׁוּק אֲצֹל פָּנָה
 וְדֹרֵךְ בֵּיתָה יִצְעַד: ⁹בְּנִשְׁף־בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן
 לִילָה וְאִפְלָה: ¹⁰וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שֵׁית
 זֹנָה וְנִצְרַת לֵב: ¹¹הַמִּיָּה הִיא וְסִרְרַת
 בְּבֵיתָה לֹא־יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ: ¹²פֶּעַם | בַּחוּץ
 פֶּעַם בְּרַחֲבוֹת וְאֲצֹל כָּל־פָּנָה תִּתְּרֹב:
¹³וְהִחֲזִיקָהּ־בּוֹ וְנִשְׁקָה־לּוֹ הַעֲזָה פָּנֶיהָ
 וְתֹאמַר לוֹ: ¹⁴זִבְחִי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם
 שְׁלַמְתִּי נְדָרִי: ¹⁵עַל־כֵּן יֵצְאֵתִי לִקְרָאתָם

³עֲשֵׂה זֹאת אִפּוּא | בְּנֵי וְהִנְצִל כִּי בָאת
 בְּכַף־רַעְדָּךְ לֶךְ הַתְּרַפֵּס וְרֵהֵב רַעֲיָה: ⁴אֶל־תִּתֵּן
 שְׁנָה לְעֵינֶיךָ וְתִנוּמָה לְעַפְעָפֶיךָ: ⁵הִנְצִל כַּצְבִּי
 מִיָּד וּכְצָפּוֹר מִיָּד יָקוּשׁ: פ
⁶לֶךְ־אֶל־נִמְלָה עֲצֹל רָאָה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם:
⁷אֲשֶׁר אֵין־לָהּ קֶצֶין שֹׁטֵר וּמִשָּׁל: ⁸תִּכֵּן
 בְּקִיִּין לַחֲמָה אֲגִרָה בְּקֶצֶיר מֵאֲכָלָהּ:
⁹עַד־מָתִי עֲצֹל | תִּשְׁכַּב מָתִי תָקוּם מִשְׁנִתָּךְ:
¹⁰מַעַט שְׁנוֹת מַעַט תִּנוּמוֹת מַעַט | חֲבֵק
 יָדִים לְשֹׁכֵב: ¹¹וּבֹא־כִמְהֵלֶךְ רֹאשֶׁךָ וּמַחֲסֶרְךָ
 כְּאִישׁ מָגוֹן: פ
¹²אָדָם בְּלִיעֵל אִישׁ אֹן הוֹלֵךְ עֲקָשׁוֹת פֶּה:
¹³קֶרֶץ בְּעֵינוֹ מִלֵּל בְּרָגְלוֹ מֶרֶה בְּאֲצָבָעָתָיו:
¹⁴תִּהְפְּכוֹת | בְּלִבּוֹ חֶרֶשׁ רָע בְּכָל־עֵת **מְדִינִים**
מְדִינִים יִשְׁלַח: ¹⁵עַל־כֵּן פֶּתָאִם יָבֹא אִידוֹ
 פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאֵין מִרְפָּא: פ
¹⁶שִׁש־הֵנָּה שָׁנָא יְהוָה וְשִׁבַּע **תוֹעֲבוֹת** **תוֹעֲבָת**
 נִפְשׁוֹ: ¹⁷עֵינַיִם רַמּוֹת לְשׁוֹן שֹׁקֵר וַיָּדִים
 שֹׁפְכוֹת דָּם־נָקִי: ¹⁸לֵב חֶרֶשׁ מַחֲשָׁבוֹת אֹן
 רַגְלִים מְמַהֲרוֹת לְרוּץ לַרְעָה: ¹⁹יִפִּיחַ פְּזוּבִים
 עַד שֹׁקֵר וּמִשְׁלַח מְדִינִים בֵּין אֲחִים: פ
²⁰נֹצֵר בְּנֵי מִצּוֹת אֲבִיָּה וְאֶל־תִּטֹּשׁ תוֹרַת
 אֲמִךָ: ²¹קִשְׁרָם עַל־לִבָּךְ תִּמְיֵד עֲנָדָם
 עַל־גְּרָגְרֹתָם: ²²בְּהִתְהַלֵּכְךָ | תִּנָּחֶה אֹתָם
 בְּשֹׁכֶבךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהִקִּיצוֹת הִיא תִּשְׁחִיחֶם:
²³כִּי גַר מִצּוֹה וְתוֹרָה אֹר וְדֹרֵךְ חַיִּים
 תוֹכְחוֹת מוֹסֵר: ²⁴לְשֹׁמְרָה מֵאִשָּׁת רָע
 מִחֲלָקֶת לְשׁוֹן נִכְרִיָּה: ²⁵אֶל־תִּחַמַּד יִפְיָה
 בְּלִבָּבָהּ וְאֶל־תִּקְחֶהּ בְּעַפְעָפֶיהָ: ²⁶כִּי
 בְּעַד־אִשָּׁה זֹנָה עַד־כֹּפֵר לֶחֶם וְאִשָּׁת אִישׁ

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

y Yatir: The preceding Hebrew letter is "superfluous".

יְהוָה שְׁנֹאת רָע גָּאָה וְגֵאוֹן | וְדָרָךְ רָע וּפִי
 תִּהְיֶה כְּתוֹת שְׁנֹאתִי: ¹⁴ לִי־עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אֲנִי
 בִּינָה לִי גְבוּרָה: ¹⁵ בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ וְרוֹזְנִים
 יִחַקְקוּ צֶדֶק: ¹⁶ בִּי שָׁרִים יֵשְׁרוּ וְנִדְיָכִים
 כָּל־שֹׁפְטֵי צֶדֶק: ¹⁷ אֲנִי אֶהְיֶה אֶהְיֶה אֶהְיֶה
 וּמִשְׁחָרִי יִמְצְאוּנִי: ¹⁸ עֲשֹׂר־וּכְבוֹד אֲתִי הֵן
 עֲתִק וְצִדְקָה: ¹⁹ טוֹב פְּרִי מִחֲרוּץ וּמִפֶּזֶז
 וְתִבּוֹאֲתִי מִכֶּסֶף גִּבְחָר: ²⁰ בְּאַרְח־צִדְקָה
 אֶהְלֵךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט: ²¹ לְהִנְחִיל
 אֶהְיֶה | יֵשׁ וְאַצְלִיתֶהּ אִמְלֵא: ²² יְהוָה קִנְיִי רֹאשִׁית דְּרָכּוֹ קֶדֶם מִפְּעֻלּוֹ
 מֵאִז: ²³ מַעֲוֹלִים נִסְכָּתִי מֵרֹאשׁ מִקְדַּמ־אֶרֶץ:
²⁴ בְּאִין־תִּהְיוֹת חוֹלְלֹתִי בְּאִין מַעֲיֵנוֹת
 נִכְבְּדִי־מִיָּם: ²⁵ בְּטָרֶם הָרִים הִטְבַּעוּ לִפְנֵי
 גְּבוּעוֹת חוֹלְלֹתִי: ²⁶ עַד־לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוֹצוֹת
 וְרֹאשׁ עֲפָרוֹת תִּבֵּל: ²⁷ בְּהִכִּינוּ שָׁמַיִם שֵׁם
 אֲנִי בְּחֻקּוֹ חֹג עַל־פְּנֵי תְּהוֹם: ²⁸ בְּאַמְצֹו
 שִׁחָקִים מִמַּעַל בְּעֻזּוֹ עֵינֹת תְּהוֹם: ²⁹ בְּשׁוּמוֹ
 לִים | חָקוּ וּמִיָּם לֹא יַעֲבְרוּ־פִיו בְּחֻקּוֹ מוֹסְדֵי
 אֶרֶץ: ³⁰ וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיֶה שֹׁעֵשֵׁים
 יוֹם | יוֹם מִשְׁחָקָת לִפְנֵי בְּכָל־עֵת:
³¹ מִשְׁחָקָת בְּתִבֵּל אֶרְצוֹ וְשֹׁעֵשֵׁי אֶת־בְּנֵי
 אָדָם:
³² וְעַתָּה בָּנִים שִׁמְעוּ־לִי וְאֲשֵׁרֵי דְרָכִי יִשְׁמְרוּ:
³³ שִׁמְעוּ מוֹסֵר וּחֲכָמוֹ וְאַל־תִּפְרְעוּ: ³⁴ אֲשֵׁרֵי
 אָדָם שִׁמְעֵ לִי לִשְׁקֹד עַל־דִּלְתִּי יוֹם | יוֹם
 לִשְׁמֹר מִזִּזּוֹת פִּתְחִי: ³⁵ כִּי מִצָּאִי ^{yt} מִצָּא

לִשְׁחַר פְּנִידָה וְאַמְצָאךְ: ¹⁶ מִרְבָּדִים רְבִדְתִּי
 עֲרֵשֵׁי חֲטָבוֹת אֶטוֹן מִצָּרִים: ¹⁷ נִפְתִּי מִשֹּׁכְבֵי
 מֵרֵ אֶהְלִים וְקִנְמוֹן: ¹⁸ לָכֵה נִרוֹה דָּדִים
 עַד־הַבֶּקֶר נִתְעַלְסָה בְּאַהֲבִים: ¹⁹ כִּי אִין
 הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הֵלֵךְ בְּדָרָךְ מִרְחוֹק:
²⁰ צָרוֹר־הַכֶּסֶף לָקַח בִּידּוֹ לְיוֹם הַפֶּסֶא יִבֹּא
 בֵּיתוֹ: ²¹ הִטְתּוֹ בְּרֹב לָקַחָהּ בְּחֻלְק שְׁפָתֶיהָ
 תִּדְיִחְנוּ: ²² הוֹלֵךְ אֶחָדֶיהָ פֶּתֶאם כְּשׁוֹר
 אֶל־טֶבַח יִבּוֹא וְכַעֲכֵס אֶל־מוֹסֵר אֲוִיל: ²³ עַד
 יִפְלַח חֵץ כְּבִדּוֹ כְּמִהָרָה צָפוֹר אֶל־פֶּחַ
 וְלֹא־יִדַּע כִּי־בִנְפֹשׁוֹ הוּא: ²⁴ וְעַתָּה בָּנִים שִׁמְעוּ־לִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאַמְרֵי־פִי:
²⁵ אֶל־יִשְׁט אֶל־דְּרָכֶיהָ לִבָּךְ אֶל־תִּתֵּעַ
 בְּנִתִּיבוֹתֶיהָ: ²⁶ כִּי־רַבִּים חֲלָלִים הִפְלִיָּה
 וְעֵצָמִים כָּל־הִרְגִּיהָ: ²⁷ דְּרָכִי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ
 יִרְדּוֹת אֶל־חֲדָרֵי־מוֹת: ²⁸ פ

8 הֲלֹא־חֲכָמָה תִּקְרָא וְתִבּוֹנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ:
² בְּרֹאשׁ־מְרוֹמִים עַל־יִדְרָךְ בֵּית נְתִיבוֹת
 נִצְבָּה: ³ לִיד־שְׁעָרִים לִפְי־קֶרֶת מְבֹא פִתְחִים
 תִּרְנָה: ⁴ אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־בְּנֵי
 אָדָם: ⁵ הִבִּינוּ פִתְאִים עֲרָמָה וְכִסְיִלִּים הִבִּינוּ
 לֵב: ⁶ שִׁמְעוּ כִּי־נִגִּידִים אֲדַבֵּר וּמִפֶּתַח שְׁפָתִי
 מִיִּשְׁרִים: ⁷ כִּי־אֶמֶת יִהְיֶה חֶפֶז וְתוֹעֵבַת שְׁפָתִי
 רָשָׁע: ⁸ בְּצֶדֶק כָּל־אֲמָרֵי־פִי אִין בָּהֶם נִפְתַּל
 וְעֵקֶשׁ: ⁹ כָּלֶם נִכְחִים לִמְבִּין וְיִשְׁרִים לְמִצָּאִי
 דַּעַת: ¹⁰ קָחוּ־מוֹסְרִי וְאַל־כֶּסֶף וְדַעַת מִחֲרוּץ
 גִּבְחָר: ¹¹ כִּי־טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּנִינִים
 וְכָל־חֲפָצִים לֹא יִשְׁוּ־בָּהּ: ¹² אֲנִי־חֲכָמָה
 שְׁכַנְתִּי עֲרָמָה וְדַעַת מִזִּמּוֹת אֶמְצָא: ¹³ יִרְאֵת

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

y Yatir: The preceding Hebrew letter is "superfluous".

נִרְדָּם בְּקֶצֶר בֶּן מִבִּישׁ׃⁶ בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ
צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה חָמֶס׃⁷ זִכֹּר צַדִּיק
לְבִרְכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקֹב׃⁸ חֲכֵם-לֵב יִקַּח
מִצּוֹת וְאֹוִיל שְׁפָתַיִם יִלְבֹּט׃⁹ הוֹלֵךְ בְּתֵם יִלְךְ
בְּטָח וּמַעֲקֹשׁ דֶּרֶכָיו יוֹדַע׃¹⁰ קָרַץ עֵינָיו יִתֵּן
עֲצָבָת וְאֹוִיל שְׁפָתַיִם יִלְבֹּט׃¹¹ מְקוֹר חַיִּים פִּי
צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה חָמֶס׃¹² שְׁנֹאֵה
תַּעֲוֹרֵר מִדִּנִּים וְעַל כָּל-פְּשָׁעִים תִּכְסֶה
אֲהַבֶּה׃¹³ בְּשִׁפְתֵי גִבּוֹן תִּמָּצֵא חֲכָמָה וְשֹׁבֵט
לִגּוֹ חֲסֵר-לֵב׃¹⁴ חֲכָמִים יִצְפְּנוּ-דַּעַת וּפִי-אֹוִיל
מִחֲתָה קִרְבָּה׃¹⁵ הוֹן עָשִׂיר קִרְיָת עֲזוֹ מִחֲתָת
דָּלִים רִישׁ׃¹⁶ פָּעִלָת צַדִּיק לַחַיִּים תְּבוֹאָת
רָשָׁע לַחֲטָאָת׃¹⁷ אֶרֶח לַחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר
וְעוֹזֵב תוֹכַחַת מִתְּעָה׃¹⁸ מְכַסֶּה שְׁנֹאֵה
שְׁפָתֵי-שָׁקֶר וּמוֹצֵא דָבָה הוּא כִסִּיל׃¹⁹ בְּרֹב
דְּבָרִים לֹא יַחְדַּל-פִּשֶׁע וּחֹשֶׁךְ שְׁפָתָיו מִשְׁכִּיל׃²⁰
כֶּסֶף גִּבְחָר לִשְׁוֹן צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים כִּמְעֹט׃²¹
שְׁפָתֵי צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וְאֹוִילִים בַּחֲסֵר-לֵב
יָמוּתוּ׃²² בְּרַכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא-יוֹסֵף
עֲצָב עֲמָה׃²³ כִּשְׁחֹק לְכִסִּיל עֲשׂוֹת זִמָּה
וְחֲכָמָה לְאִישׁ תְּבוּנָה׃²⁴ מְגוֹרָת רָשָׁע הִיא
תְּבוֹאָנוּ וּתְאֹוֹת צַדִּיקִים יִתֵּן׃²⁵ כַּעֲבוֹר סוּפָה
וְאִין רָשָׁע וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם׃²⁶ כַּחֲמִץ |
לְשׁוֹנִים וְכַעֲשָׂן לְעֵינַיִם כֵּן הָעֵצָל לְשִׁלְחָיו׃²⁷
יִרְאֵת יְהוָה תוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים
תִּקְצְרֶנָּה׃²⁸ תוֹחֲלָת צַדִּיקִים שְׂמִחָה וּתְקוֹת
רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃²⁹ מַעֲזוֹ לָתֵם דֶּרֶךְ יְהוָה
וּמִחֲתָה לְפַעֲלֵי אָוֶן׃³⁰ צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל-יָמוּט
וּרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ-אָרֶץ׃³¹ פִּי-צַדִּיק יָגוּב
חֲכָמָה וּלְשׁוֹן תְּהַפְּכוֹת תִּפְרָת׃³² שְׁפָתֵי צַדִּיק
יִדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים תִּהְפְּכוֹת׃

חַיִּים וַיִּפֹּק רָצוֹן מִיְהוָה׃³⁶ וּחֹטְאֵי חָמֶס
נִפְשׁוּ כָל-מִשְׁנָאֵי אֲהָבוּ מָוֶת׃ פ

9 חֲכָמוֹת בִּנְתָה בֵּיתָה חֲצִבָה עֲמוּדֶיהָ
שְׁבַעֶה׃² טַבַּחַה טַבַּחַה מִסְכָּה יִינָה אֶף
עֶרְכָה שְׁלֹחָנָה׃³ שְׁלֹחָה נַעֲרֹתֶיהָ תִקְרָא
עַל-גִּפִּי מְרִמִּי קֶרֶת׃⁴ מִי-פָתִי יִסֵּר הִנֵּה
חֲסֵר-לֵב אֲמָרָה לוֹ׃⁵ לָכוּ לַחֲמוּ בַלְחָמִי
וּשְׁתּוּ בִּינִין מִסְכָּתִי׃⁶ עֲזָבוּ פְתָאִים וַחֲיוּ
וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה׃⁷ יִסֵּר | לִץ לִקַּח לוֹ
קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוֹמֹ׃⁸ אֶל-תּוֹכַח לִץ
פִּן-יִשְׁנֹאֵךְ הוֹכַח לַחֲכָם וַיֵּאֱהָבֶךָ׃⁹ תֵּן לַחֲכָם
וַיַּחֲכֶם-עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וַיּוֹסֶף לִקַּח׃ פ
¹⁰ תַּחֲלָת חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת קְדָשִׁים
בִּינָה׃¹¹ כִּי-בִי יִרְבּוּ יָמָיִךְ וַיּוֹסִיפוּ לָךְ שְׁנוֹת
חַיִּים׃¹² אִם-חֲכָמָת חֲכָמָת לֹךְ וְלִצְתָ לְבַדֶּךָ
תֵּשָׂא׃¹³ אִשֶּׁת כְּסִילוֹת הִמִּיָּה פְתִיּוֹת
וּבַל-יִדְעָה מָה׃¹⁴ וַיֵּשְׁבָה לִפְתַּח בֵּיתָהּ
עַל-כֹּפֶס מְרִמִּי קֶרֶת׃¹⁵ לִקְרָא לְעַבְרֵי-דֶרֶךְ
הַמִּישְׁרִים אֶרְחוֹתֶם׃¹⁶ מִי-פָתִי יִסֵּר הִנֵּה
וּחֲסֵר-לֵב וְאֲמָרָה לוֹ׃¹⁷ מִי־גִנוּבִים יִמְתְּקוּ
וְלֶחֶם סִתְרִים יִנָּעַם׃¹⁸ וְלֹא-יִדְעַ כִּי-רָפָאִים
שֵׁם בְּעַמְּקֵי שְׂאוּל קִרְאִיהָ׃ פ

10 מִשְׁלִי מְשַׁלְמָה פ
בֶּן חֲכָם יִשְׁמַח-אָב וּבֶן כְּסִיל תוֹגַת אָמוֹ׃
² לֹא-יִזְעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה תִצִּיל
מָמוֹת׃³ לֹא-יִרְעִיב יְהוָה גִּפֶּשׁ צַדִּיק וְהָיָה
רְשָׁעִים יִהְדָּף׃⁴ רָאשׁ עֲשֵׂה כַּף-רִמְיָה וַיֵּד
חֲרוּצִים תַּעֲשִׂיר׃⁵ אֲגֵר בְּקִיץ בֶּן מִשְׁכִּיל

וּבִרְכָּה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר: ²⁷ שֹׁחַר ט^d וּבִבְקֹשׁ
רָצוֹן וְדָרֵשׁ רָעָה תְּבוֹאֲנוּ: ²⁸ בּוֹטֵחַ בְּעֲשָׂרוֹ
הוּא יִפֹּל וְכַעֲלָה צְדִיקִים יִפְרָחוּ: ²⁹ עוֹכֵר
בֵּיתוֹ יִנְחַל-רֵיחַ וְעֶבֶד אֲוִיל לַחֲכָם-לֵב:
³⁰ פְּרִי-צְדִיק עֵץ חַיִּים וְלֶקַח נַפְשׁוֹת חָכָם:
³¹ הֵן צְדִיק בְּאֶרֶץ יִשְׁלָם אֶף כִּי-רָשָׁע
וְחוֹטֵא:

אֱהָב מִ^d וּסָר אֱהָב דָּעַת וְשֹׁנֵא תוֹכַחַת 12
בְּעַר: ² טוֹב יִפִּיק רָצוֹן מִיהוָה וְאִישׁ מְזֻמּוֹת
יִרְשִׁיעַ: ³ לֹא-יָכוֹן אָדָם בְּרָשָׁע וְשָׂרֵשׁ צְדִיקִים
בְּלִי-מוֹט: ⁴ אֲשֶׁת-חַיִּל עֲטֶרֶת בַּעֲלָהּ וְכִרְקָב
בְּעַצְמוֹתָיו מִבִּישָׁה: ⁵ מַחְשְׁבוֹת צְדִיקִים
מִשְׁפָּט תַּחְבֻּלוֹת רָשָׁעִים מִרְמָה: ⁶ דְּבָרֵי
רָשָׁעִים אֶרְב־דָּם וּפִי יִשְׂרִים יֵצִילָם: ⁷ הַפֹּהַד
רָשָׁעִים וְאִינָם וּבֵית צְדִיקִים יַעֲמֹד:
⁸ לִפְנֵי-שָׁכְלוֹ יִהְלֹל-אִישׁ וְנַעֲוֶה-לֵב יִהְיֶה
לְבוֹז: ⁹ טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לוֹ מִמֶּתֶכְפֹּד
וְחִסְר־לֶחֶם: ¹⁰ יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתּוֹ
וּרְחָמֵי רָשָׁעִים אֲכֹזֵר: ¹¹ עֶבֶד אֲדָמָתּוֹ
יִשְׁבַּע-לֶחֶם וּמִרְדָּף רִיקִים חִסְר־לֵב: ¹² חָמַד
רָשָׁע מִצּוֹד רָעִים וְשָׂרֵשׁ צְדִיקִים יִתֵּן:
¹³ בְּפִשֵּׁעַ שְׁפָתַיִם מוֹקֵשׁ רָע וַיֵּצֵא מִצָּרָה
צְדִיק: ¹⁴ מִפְּרִי פִי-אִישׁ יִשְׁבַּע-טוֹב וּגְמוּל
יִדִי-אָדָם יִשׁוֹב יִשְׁיֵב לוֹ: ¹⁵ דָּרֶךְ אֲוִיל יִשָּׁר
בְּעֵינָיו וְשִׁמְעַ לְעֵצָה חָכָם: ¹⁶ אֲוִיל בְּיוֹם יוֹדֵעַ
כַּעֲסוֹ וְכִסָּה קָלוֹן עָרוֹם: ¹⁷ יִפִּיחַ אֲמוֹנָה יִגִּיד

11 מֵאֲזֵנֵי מִרְמָה תוֹעֲבַת יְהוָה וְאֶבֶן
שְׁלֵמָה רָצוֹנוֹ: ² בֹּא-זֶדוֹן וַיִּבֹּא קָלוֹן
וְאֶת-צְנוּעִים חָכְמָה: ³ תִּמְתַּת יִשְׂרָיִם תִּנְחָם
וְסִלֵּף בּוֹגְדִים וְשָׂדֵם יִשְׁדָּם: ⁴ לֹא-יוֹעִיל הוֹן
בְּיוֹם עֲבָרָה וְצִדְקָה תִּצִּיל מָמוֹת: ⁵ צִדְקַת
תָּמִים תִּישָׁר דְּרָכּוֹ וּבְרָשָׁעָתּוֹ יִפֹּל רָשָׁע:
⁶ צִדְקַת יִשְׂרָיִם תִּצִּילֵם וּבְהוֹת בּוֹגְדִים יִלְכְּדוּ:
⁷ בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֵּאבֹד תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת
אוֹנִים אֲבֹדָה: ⁸ צְדִיק מִצָּרָה נִחְלָץ וַיִּבֹּא
רָשָׁע תַּחְתּוֹ: ⁹ בְּפֹה חֲנֹף יִשְׁחַת רַעְהוֹ
וּבְדַעַת צְדִיקִים יִחְלָצוּ: ¹⁰ בְּטוֹב צְדִיקִים
תִּעֲלֶץ קָרְיָה וּבִאֲבָד רָשָׁעִים רָנָה: ¹¹ בְּבִרְכַּת
יִשְׂרָיִם תִּרְוֹם קָרַת וּבְפִי רָשָׁעִים תִּהְרָס:
¹² בּוֹז-לְרַעְהוֹ חִסְר־לֵב וְאִישׁ תְּבוֹנוֹת יִחְרִישׁ:
¹³ הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה-סוֹד וְנֶאֱמַן-רֵיחַ מְכַסֶּה
דָּבָר: ¹⁴ בָּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפְל־עַם וְתִשׁוּעָה בְּרַב
יוֹעֵץ: ¹⁵ רַע-יָרוּעַ כִּי-עָרַב זָר וְשֹׁנֵא תִקְעִים
בוֹטֵחַ: ¹⁶ אֲשֶׁת-חָן תִּתְמַךְ כְּבוֹד וְעִרְיָצִים
יִתְמָכוּ-עֲשָׂר: ¹⁷ גָּמַל נִפְשׁוֹ אִישׁ חָסֵד וְעֹכֵר
שָׂאֲרוֹ אֲכֹזֵר: ¹⁸ רָשָׁע עֲשָׂה פַעֲלַת-שָׁקָר
וְזָרַע צִדְקָה שָׂכָר אֱמֶת: ¹⁹ כֹּן-צִדְקָה לְחַיִּים
וּמִרְדָּף רָעָה לְמוֹתוֹ: ²⁰ תוֹעֲבַת יְהוָה
עֲקֹשִׁי-לֵב וְרָצוֹנוֹ תִּמְיָמִי דָרֶךְ: ²¹ יָד לֵיד
לֹא-יִנָּקָה רָע וְזָרַע צְדִיקִים גְּמֹלָט: ²² גִּזְם
זָהָב בְּאֶף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסִרְתַּ טַּעַם:
²³ תֵּאֲוֹת צְדִיקִים אֲדִי-טוֹב תִּקְוֹת רָשָׁעִים
עֲבָרָה: ²⁴ יֵשׁ מִפֶּזֶר וְנוֹסֵף עוֹד וְחוֹשֵׁף מִיִּשָּׁר
אֲדִי-לְמַחְסוֹר: ²⁵ נֶפֶשׁ-בִּרְכָּה תִדְּשֵׁן וּמִרְוֶה
גִּם-הוּא יוֹרָא: ²⁶ מִנֶּעַ בָּר יִקְבְּהוּ לְאוֹם

d This tipeha is a dehi in other texts.

d This tipeha is a dehi in other texts.

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

16 כָּל־עָרוֹם יַעֲשֶׂה בְדַעַת וְכֹסִיל יִפְרֹשׂ אוֹלֹת׃
 17 מִלֵּאֲדָרְשָׁע יִפֹּל בָּרַע וְצִיר אַמוּנִים מִרְפָּא׃
 18 רִישׁ וְקִלּוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשׁוֹמֵר תּוֹכַחַת
 יִכְבֹּד׃ 19 תִּאֲוָה נִהְיָה תַעֲרָב לְנַפֵּשׁ וְתוֹעֵבַת
 כְּסִילִים סוֹר מֵרַע׃ 20 הַלּוֹךְ אֶת־חֻכְמִים
 וְחֹכֵם יִחְכֹּם וְרַעַה כְּסִילִים יָרוּע׃ 21 חֲטָאִים
 תִּרְדֹּף רַעַה וְאֶת־צַדִּיקִים יִשְׁלֹם־טוֹב׃ 22 טוֹב
 יִנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצָפוֹן לְצַדִּיק חֵיל חוּטָא׃
 23 רַב־אֵל כָּל־נִיר רֵאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפָּה בְּלֹא
 מִשְׁפָּט׃ 24 חוֹשֶׁךְ שִׁבְטוֹ שׁוֹנֵא בְּגוֹ וְאֶהְיֶה
 שְׁחָרוֹ מוֹסֵר׃ 25 צַדִּיק אֲכַל לְשִׁבְעַת נַפְשׁוֹ
 וּבִטָּן רָשָׁעִים תִּחְסֹר׃ פ

14 חֻכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאוֹלֹת
 בִּידֵיהָ תִהְרַסְנוּ׃ 2 הַלּוֹךְ בִּישְׁרוֹ יֵרָא יְהוָה
 וְנִלְוֹז דְּרָכָיו בּוֹזֶהוּ׃ 3 כְּפִי־אוֹיֵל חָטָר גִּאֲוָה
 וְשִׁפְתֵי חֻכְמִים תִּשְׁמוּרֵם׃ 4 בָּאִין אֲלֵפִים
 אָבוֹס בַּר וְרַב־תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר׃ 5 עַד
 אַמוּנִים לֹא יִכָּזֵב וַיִּפִּיחַ כּוֹזִים עַד שֶׁקֶר׃
 6 בִּקְשֵׁלֶיךָ חֻכְמָה וְאִין וְדַעַת לְנִבּוֹן נִקְל׃
 7 לֶךְ מִנְּגִד לְאִישׁ כְּסִיל וּבִל־יִדְעַת
 שְׁפִת־דַּעַת׃ 8 חֻכְמַת עָרוֹם הִבִּין דְּרָכּוֹ וְאוֹלֹת
 כְּסִילִים מִרְמָה׃ 9 אוֹלִים יִלְיָן אֲשָׁם וּבִין
 יִשְׁרִים רָצוֹן׃ 10 לֵב יוֹדַע מִרַת נַפְשׁוֹ
 וּבִשְׁמִחָתוֹ לֹא־יִתְעַרֵּב זֹר׃ 11 בֵּית רָשָׁעִים
 יִשְׁמַד וְאֶהְיֶה יִשְׁרִים יִפְרִיחַ׃ 12 יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׁר׃
 לְפָנֵי־אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ דְּרָכֵי־מוֹת׃
 13 גַּם־בְּשִׁחוֹק יִכָּאֵב־לֵב וְאַחֲרֵיתָהּ שְׂמִיחָה
 תוֹגָה׃ 14 מִדְּרָכָיו יִשְׁבַּע סוֹג לֵב וְיִמְעָלִיו אִישׁ

צַדִּיק וְעַד שְׁקָרִים מִרְמָה׃ 18 יֵשׁ בְּאוֹתָהּ
 כְּמִדְקָרוֹת חָרֵב וּלְשׁוֹן חֻכְמִים מִרְפָּא׃
 19 שְׁפִת־אַמֶּת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שֶׁקֶר׃ 20 מִרְמָה בְּלִב־חֲרָשֵׁי רַע וְלִיעֲצֵי שָׁלוֹם
 שְׂמִיחָה׃ 21 לֹא־יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל־אָנוֹן וְרָשָׁעִים
 מִלֵּאוֹ רַע׃ 22 תוֹעֵבַת יְהוָה שְׁפִת־שֶׁקֶר וְעֲשִׂי
 אַמוּנָה רָצוֹנוֹ׃ 23 אָדָם עָרוֹם כְּסָה דַעַת וּלֵב
 כְּסִילִים יִקְרָא אוֹלֹת׃ 24 יִד־חֲרוּצִים תִּמְשׁוּל
 וְרִמְיָה תִהְיֶה לְמָס׃ 25 דֹּאגָה בְּלִב־אִישׁ
 יִשְׁחַנָּה וְדָבָר טוֹב יִשְׁמַחֲנָה׃ 26 יִתֵּר מֵרַעֲהוּ
 צַדִּיק וְדָרֶךְ רָשָׁעִים תִּתְעַם׃ 27 לֹא־יִתְחַדֵּךְ
 רִמְיָה צִידוֹ וְהוֹן־אָדָם יִקֵּר חֲרוּץ׃
 28 בְּאַרְח־צַדִּיקָה חַיִּים וְדָרֶךְ נְתִיבָה אֶל־מוֹת׃

13 בֶּן־חֻכְם מוֹסֵר אֵב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע
 גְּעָרָה׃ 2 מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֵאָכֵל טוֹב וְנַפֵּשׁ
 בִּגְדִים חָמָס׃ 3 נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֶּשַׁק
 שְׁפָתָיו מִחֲתָה־לוֹ׃ 4 מִתְאוּה וְאִין נַפְשׁוֹ עֲצַל
 וְנַפֵּשׁ חֲרָצִים תִּדְשֹׁן׃ 5 דְּבַר־שֶׁקֶר יִשְׁנֵא צַדִּיק
 וְרָשָׁע יִבְאִישׁ וַיִּחְפֹּר׃ 6 צַדִּיקָה תִצֵּר תִּסֵּד־דֶּרֶךְ
 וְרָשָׁעָה תִסְלֹף חֲטָאֹת׃ 7 יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאִין כָּל
 מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב׃ 8 כֹּפֵר נַפֵּשׁ־אִישׁ עֲשֹׂרוֹ
 וְרֵשׁ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה׃ 9 אוֹר־צַדִּיקִים יִשְׁמַח
 וְנִיר רָשָׁעִים יִדְעוֹךְ׃ 10 רַק־בְּזָדוֹן יִתֵּן מִצָּה
 וְאֶת־נוֹעֲצִים חֻכְמָה׃ 11 הוֹן מִהֶבֶל יִמְעַט
 וְקִבֵּץ עַל־יָד יִרְבֶּה׃ 12 תוֹחֶלֶת מִמְשָׁכָה
 מִחֲלֵה־לֵב וְעֵץ חַיִּים תִּאֲוָה בָּאָה׃ 13 בּוֹ
 לְדַבֵּר יִחְבֹּל לוֹ וְיֵרָא מִצּוּהָ הוּא יִשְׁלָם׃
 14 תוֹרַת חֻכְם מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמְקָשִׁי
 מוֹת׃ 15 שְׁכַל־טוֹב יִתְנַחֵן וְדָרֶךְ בִּגְדִים אִיתָן׃

d This tipeha is a dehi in other texts.

d This tipeha is a dehi in other texts.

טוב: ¹⁵ פתי יאמין לכל־דבר וערום יבין
לא־שרו: ¹⁶ חכם ירא וסר מרע וכסיל
מתעבר ובוטח: ¹⁷ קצר־אפים יעשה אולת
ואיש מזמות ישנא: ¹⁸ נחלו פתאים אולת
וערומים יכתרו דעת: ¹⁹ שחו רעים לפני
טובים ורשעים על־שערי צדיק:
²⁰ גם־לרעהו ישנא רש ואהבי עשיר רבים:
²¹ בז־לרעהו חוטא ומחונן ^{עניים} עניים
אשריו: ²² הלו־איתעו חרשי רע וחסד ואמת
חרשי טוב: ²³ בכל־עצב יהיה מותר
ודבר־שפתים אדל־מחסור: ²⁴ עטרת חכמים
עשרם אולת כסילים אולת: ²⁵ מציל נפשות
עד אמת ויפח כזבים מרמה: ²⁶ ביראת
יהוה מבטח־עז ולבניו יהיה מחסה: ²⁷ יראת
יהוה מקור חיים לסור ממקשי מות:
²⁸ ברבעם הדרת־מלך ובאפס לאם מחתת
רזון: ²⁹ ארך אפים רב־תבונה וקצר־רוח
מרים אולת: ³⁰ חיי בשרים לב מרפא ורקב
עצמות קנאה: ³¹ עשק־דל חרף עשהו
ומכבדו חנן אביון: ³² ברעתו ידחה רשע
וחסה במותו צדיק: ³³ בלב נבון תנוח
חכמה ובקרר כסילים תודע: ³⁴ צדקה
תרומם־גוי וחסד לאמים חטאת:
³⁵ רצון־מלך לעבד משכיל ועברתו תהיה
מביש:

15 מענה־רף ישיב חמה ודבר־עצב
יעלה־אף: ² לשון חכמים תיטיב דעת ופי
כסילים יביע אולת: ³ בכל־מקום עיני יהוה
צפות רעים וטובים: ⁴ מרפא לשון עץ חיים
וסלף פה שבר ברוח: ⁵ אויל ינאץ מוסר

ש^d מַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוִי:
 32 פּוֹרַע מוֹסֵר מוֹאֵס נִפְשׁוֹ וְשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת
 קוֹנֶה לֵב: 33 יִרְאֶת יְהוָה מוֹסֵר חֲכָמָה וְלִפְנֵי
 כְּבוֹד עֲנוּהָ:

16 לְאָדָם מַעֲרִכ־לֵב וּמִיָּהוָה מַעֲנֶה לְשׁוֹן:
 2 כָּל־דְּרָכֵי־אִישׁ נֶדָּךְ בְּעֵינָיו וְתִכְנֹן רוּחוֹת יְהוָה:
 3 גַּל אֶל־יְהוָה מַעֲשֵׂיךָ וַיִּכְנֹן מַחְשַׁבְתֶּיךָ: 4 כָּל
 פֶּעַל יְהוָה לִמְעַנְהוּ וְגַם־רָשָׁע לַיּוֹם רָעָה:
 5 תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל־גְּבוּהַ־לֵּב יָד לֵידָא יִנְקָה:
 6 בַּחֲסֹד וְאַמֶּת יִכְפֹּר עוֹן וּבִירְאֶת יְהוָה סוּר
 מִרָע: 7 בְּרִצּוֹת יְהוָה דְּרָכֵי־אִישׁ גַּם־אֹיְבָיו
 יִשְׁלָם אֹתוֹ: 8 טוֹב־מַעַט בְּצַדִּיקָה מֶרֶב
 תְּבוּאוֹת בְּלֹא מִשְׁפָּט: 9 לֵב אָדָם יַחֲשֹׁב דְּרָכֹו
 וַיְהִי יָכִין צַעֲדוֹ: 10 קֶסֶם | עַל־שִׁפְתֵי־מֶלֶךְ
 בְּמִשְׁפָּט לֹא יִמְעַל־פִּיו: 11 פֶּלֶס | וּמֵאֲזִנִּי
 מִשְׁפָּט לִיהוָה מַעֲשֵׂהוּ כָּל־אֲבִי־כִיס:
 12 תּוֹעֲבַת מַלְכִּים עֲשׂוֹת רָשָׁע כִּי בְצַדִּיקָה
 יִכּוֹן כֶּסֶף: 13 רִצּוֹן מַלְכִּים שִׁפְתֵי־צַדִּיק וְדֹבֵר
 יִשְׁרִים יֵאָהֵב: 14 חֲמַת־מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי־מוֹת
 וְאִישׁ חָכֵם יִכְפָּרְנָה: 15 בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ חַיִּים
 וְרִצּוֹנוֹ כְּעַב מִלְּקוֹשׁ: 16 קִנְיַת־חֲכָמָה מִה־טוֹב
 מִחֲרוֹץ וּקְנוֹת בִּינָה נִבְחַר מִכֶּסֶף: 17 מִסֵּלַת
 יִשְׁרִים סוּר מִרָע שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ נֹצֵר דְּרָכֹו:
 18 לִפְנֵי־שֹׁבֵר גָּאוֹן וְלִפְנֵי כְשָׁלוֹן גְּבוּהַ רוּחַ:
 19 טוֹב שְׁפִל־רוּחַ אֶת־עֲנִיִּים עֲנִיִּים מַחֲלֵק שָׁלָל
 אֶת־גְּאִים: 20 מִשְׁכִּיל עַל־דֹּבֵר יִמְצָא־טוֹב
 וּבוֹטָח בִּיהוָה אֲשֶׁרִיו: 21 לְחֹכֵם־לֵב יִקְרָא
 נָבוֹן וּמִתֵּק שְׁפָתַיִם יִסִּיף לֶקַח: 22 מְקוֹר חַיִּים
 שִׁכָּל בְּעֵלָיו וּמוֹסֵר אֲוִלִּים אֲוִלַּת: 23 לֵב חֲכָם

d This tipeha is a dehi in other texts.

יִשְׁכִּיל פִּיהוּ וְעַל־שִׁפְתָיו יִסִּיף לֶקַח:
 24 צוּף־דָּבֵשׁ אֲמַר־יָנֹעַם מְתוֹק לִנְפֶשׁ וּמִרְפָּא
 לְעַצְמָם: 25 יֵשׁ דֶּרֶךְ יֹשֵׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ
 דְּרָכֵי־מוֹת: 26 נִפְשׁ עֲמַל עֲמָלָה לֹו כִּי־אֶכְף
 עָלָיו פִּיהוּ: 27 אִישׁ בִּלְיַעַל כָּרָה רָעָה
 וְעַל־שִׁפְתָיו שִׁפְתָיו כָּאֵשׁ צָרְבַת: 28 אִישׁ
 תְּהַפְּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְנִרְגָּו מִפְּרִיד אֱלוֹף:
 29 אִישׁ חָמָס יִפְתָּה רָעָהוּ וְהוֹלִיכֹו בְּדֶרֶךְ
 לֹא־טוֹב: 30 עֲצָה עֵינָיו לְחַשֵּׁב תְּהַפְּכוֹת קֶרֶן
 שִׁפְתָיו כָּלָה רָעָה: 31 עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה
 בְּדֶרֶךְ צַדִּיקָה תִּמְצָא: 32 טוֹב אֶרֶץ אֲפִים
 מִגִּבּוֹר וּמִשָּׁל בְּרוּחוֹ מִלֶּכֶד עִיר: 33 בַּחֲקִי
 יוֹטֵל אֶת־הַגּוֹרֵל וּמִיָּהוָה כָּל־מִשְׁפָּטוֹ:

17 טוֹב פֶּת חֲרָבָה וְשִׁלּוּה־בָה מִבֵּית מֶלֶךְ
 זִבְח־יָרִיב: 2 עֶבֶד־מִשְׁכִּיל יִמְשַׁל בְּבֹן מִבֵּישׁ
 וּבִתּוֹף אֲחִים יַחֲלֵק נַחֲלָה: 3 מִצָּרָף לִכְסֹף
 וְכוֹר לְזָהָב וּבַחֲן לְבוֹת יְהוָה: 4 מִרָע מִקָּשִׁיב
 עַל־שִׁפְת־אֹן שֶׁקֶר מִזִּין עַל־לִשׁוֹן הָוִית:
 5 לַעֲג לְרֵשׁ חֲרָף עֲשֵׂהוּ שִׁמְח לְאִיד לֹא
 יִנְקָה: 6 עֲטָרַת זִקְנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת
 בָּנִים אֲבוֹתָם: 7 לֹא־נְאוּהָ לְנֹבֵל שִׁפְת־יָתֵר
 אִף כִּי־לִנְדִיב שִׁפְת־שֶׁקֶר: 8 אֲבֹר־חֵן הַשְׁחַד
 בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה יִשְׁכִּיל:
 9 מִכֶּסֶף־פֶּשַׁע מִבֶּקֶשׁ אֱהָבָה וְשִׁנְיָה בְּדֹבֵר
 מִפְּרִיד אֱלוֹף: 10 תַּחַת גְּעָרָה בְּמִבִּין מִהֲכֹות
 כֶּסֶל מֵאָה: 11 אֶד־מְרִי יִבְקֹשׁ־רָע וּמִלְּאֹף
 אֲכֹזִי יִשְׁלַח־בּוֹ: 12 פֶּגוֹשׁ דָּב שְׁכּוֹל בְּאִישׁ
 וְאֶל־כֶּסֶל בְּאֻלָּתוֹ: 13 מִשִּׁיב רָעָה תַּחַת
 טוֹבָה לֹא־תִמִּישׁ תִּמּוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ: 14 פּוֹטֵר
 מִים רֵאשִׁית מְדוֹן וְלִפְנֵי הַתְּגַלַּע הָרִיב נְטוּשׁ:

בו־ירוֹץ צָדִיק וְנִשְׁגָּב: ¹¹ הוּן עֲשִׂיר קָרִית עֹזוֹ
 וּכְחוּמָּה נִשְׁגָּבָה בְּמִשְׁפִּיתוֹ: ¹² לִפְנֵי־שָׂבֶר
 יִגְבֶּה לִב־אִישׁ וּלְפָנָי כְּבוֹד עֲנוּה: ¹³ מְשִׁיב
 דָּבָר בְּטָרֶם יִשְׁמַע אֹולֶת הִיא־לוֹ וּכְלָמָה:
¹⁴ רוּחַ־אִישׁ יִכְלָכֵל מַחְלֵהוּ וְרוּחַ נִכְאָה מִי
 יִשְׁאָנָה: ¹⁵ לֵב גָּבוֹן יִקְנֶה־דַּעַת וְאֵזֶן חֲכָמִים
 תִּבְקֶשׁ־דַּעַת: ¹⁶ מִתֵּן אָדָם יִרְחִיב לוֹ וּלְפָנָי
 גְּדֻלִּים יִנְחֶנּוּ: ¹⁷ צָדִיק הָרֹאשׁוֹן בְּרִיבוֹ
 יִבֹּא וְבֹא־רָעֵהוּ וְחִקְרוֹ: ¹⁸ מִדִּינִים יִשְׁבִּית
 הַגּוֹרֵל וּבֵין עֲצוּמִים יִפְרִיד: ¹⁹ אֵחַ נִפְשָׁע
 מִקְרִית־עֹזוֹ ^{ומדונים} וּמִדִּינִים כִּבְרִית אֲרָמוֹן:
²⁰ מִפְּרִי פִי־אִישׁ תִּשְׁבַּע בִּטְנוֹ תְּבוֹאֶת שְׁפָתָיו
 יִשְׁבַּע: ²¹ מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד־לִשׁוֹן וְאֶהְיֶה
 יֶאֱכֹל פְּרִיָּה: ²² מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק
 רָצוֹן מִיְּהוָה: ²³ תַּחְנוּנִים יְדַבֵּר־רֶשׁ וְעֲשִׂיר
 יַעֲנֶה עֲזוֹת: ²⁴ אִישׁ רָעִים לֹהֲתָרַעַע וַיֵּשׁ אֶהָב
 דָּבָק מֵאֵחַ:

19 טוֹב־רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מַעֲקֹשׁ שְׁפָתָיו
 וְהוּא כֶסֶל: ² גַּם בְּלֹא־דַעַת נִפֶּשׁ לֹא־טוֹב
 וְאֵץ בְּרִגְלָיִם חוּטָא: ³ אֹולֶת אָדָם תִּסְלַף
 דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוָה יִזְעַף לְבוֹ: ⁴ הוּן יִסִּיף רָעִים
 רַבִּים וְלֹל מִרְעָהוּ יִפְרֹד: ⁵ עַד שְׁקָרִים לֹא
 יִנָּקֶה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים לֹא יִמְלֹט: ⁶ רַבִּים יַחֲלוּ
 פְּנִי־נָדִיב וְכָל־הָרַע לְאִישׁ מִתֵּן: ⁷ כָּל
 אֲחִירֶשׁ | שְׁנֹאֵהוּ אֵף כִּי מִרְעָהוּ רָחֵקוּ
 מִמֶּנּוּ מִרְדָּף אֲמָרִים ^{לא־לוֹ־הֶמָּה}: ⁸ קִנְיַה־לֵּב
 אֶהָב נִפְשׁוֹ שֹׁמֵר תְּבוּנָה לְמִצָּא־טוֹב: ⁹ עַד
 שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים יֶאֱבֹד: ¹⁰

¹⁵ מִצָּדִיק רָשָׁע וּמִרָשָׁע צָדִיק תּוֹעֵבֶת יְהוָה
 גַּם־שְׁנִיָּהֶם: ¹⁶ לְמַה־נָּה מִחִיר בֵּי־כֶסֶל
 לְקִנּוֹת חֲכָמָה וְלִב־אֵין: ¹⁷ בְּכָל־עַת אֶהָב
 הָרַע וְאֵחַ לְצָרָה יוֹלֵד: ¹⁸ אָדָם חֲסֵר־לֵב
 תּוֹקַע כַּף עָרֵב עָרְפָּה לְפָנָי רַעֵהוּ: ¹⁹ אֶהָב
 פֶּשַׁע אֶהָב מִצָּה מִגִּבִּיָּה פִתְחוֹ מִבְּקֶשׁ־שָׂבֶר:
²⁰ עֲקֹשׁ־לֵב לֹא יִמְצָא־טוֹב וְנִהְפֹךְ בְּלִשׁוֹנוֹ
 יִפּוֹל בְּרַעֵה: ²¹ יֵלֵד כֶּסֶל לְתוֹגָה לוֹ
 וְלֹא־יִשְׁמַח אָבִי נָבֵל: ²² לֵב שָׂמַח יִיטֵב גִּהָה
 וְרוּחַ נִכְאָה תִיבֹשׁ־אָגָרֶם: ²³ שָׂחַד מִחִיק רָשָׁע
 יִקַּח לְהַטּוֹת אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט: ²⁴ אֶת־פָּנָי מִבֵּין
 חֲכָמָה וְעֵינָי כֶּסֶל בְּקִצָּה־אֲרָץ: ²⁵ כַּעַס
 לְאֲבִיו בֶּן כֶּסֶל וּמִמֶּר לְיוֹלֶדְתּוֹ: ²⁶ גַּם עֲנוּשׁ
 לְצָדִיק לֹא־טוֹב לְהַכּוֹת גְּדִיבִים עַל־יִשְׂרָאֵל:
²⁷ חוֹשֵׁד אֲמָרְיוֹ יוֹדַע דַּעַת ^{וקר־יקר־רוּחַ} אִישׁ
 תְּבוּנָה: ²⁸ גַּם אֲוִיל מִחֲרִישׁ חֲכָם יִחַשֵּׁב אִטֵּם
 שְׁפָתָיו גָּבוֹן:

18 לְתֹאנָה יִבְקֹשׁ נִפְרֹד בְּכָל־תּוֹשִׁיָּה
 יִתְגַּלַּע: ² לֹא־יִחַפֵּץ כֶּסֶל בְּתְבוּנָה כִּי
 אִם־בְּהַתְּגָלוֹת לְבוֹ: ³ בְּבוֹא־רָשָׁע בָּא גַם־בּוֹז
 וְעַם־קָלוֹן חֲרָפָה: ⁴ מִים עֲמָקִים דְּבָרִי
 פִּי־אִישׁ נָחַל נִבֵּעַ מְקוֹר חֲכָמָה: ⁵ שְׂאֵת
 פְּנִי־רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהַטּוֹת צָדִיק בְּמִשְׁפָּט:
⁶ שְׁפָתִי כֶסֶל יִבְאוּ בְּרִיב וּפִיו לְמַהֲלָמוֹת
 יִקְרָא: ⁷ פִּי־כֶסֶל מַחֲתֶה־לוֹ וּשְׁפָתָיו מוֹקֵשׁ
 נִפְשׁוֹ: ⁸ דְּבָרִי גִרְגּוֹן כְּמַתְּלֵה־מִים וְהֵם יִרְדּוּ
 חֲדָרֵי־בִטּוֹן: ⁹ גַּם מִתְּרַפָּה בְּמִלֹּאכָתּוֹ אֵחַ הוּא
 לְבַעַל מִשְׁחִית: ¹⁰ מְגִדֵּל־עֹז שֵׁם יְהוָה

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

יִשְׁאֵל וְשָׁאֵל בִּקְצִיר וְאֵין: ⁵ מִים עֲמֻקִּים עֲצָה
 בְּלִב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלֹנָה: ⁶ רֶב־אָדָם
 יִקְרָא אִישׁ חֲסִידוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמָּצָא:
⁷ מִתְהַלֵּךְ בְּתִמּוֹ צָדִיק אֲשֶׁרִי בְנוֹ אַחֲרָיו:
⁸ מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין מְזַרְהָ בְעֵינָיו
 כָּל־רָע: ⁹ מִי־אָמַר זָכִיתִי לִבִּי טְהִרְתִּי
 מִחַטָּאתַי: ¹⁰ אָבִן וְאָבִן אֵיפָה וְאֵיפָה תוֹעֵבֶת
 יִהְיֶה גַם־שְׁנֵיהֶם: ¹¹ גַּם בִּמְעַלְלָיו יִתְנַכֵּר־נֶעַר
 אִם־זֶךְ וְאִם־יִשָּׁר פָּעֵלוֹ: ¹² אֵזֶן שֹׁמֵעַת וְעֵין
 רָאָה יִהְיֶה עֹשֶׂה גַם־שְׁנֵיהֶם: ¹³ אֶל־תִּתְּאֶהֱב
 שֵׁנָה פֶן־תִּוְרַשׁ פֶּקֶח עֵינָיִךְ שִׁבְע־לֶחֶם: ¹⁴ רַע
 רַע יֹאמַר הַקּוֹנֶה וְאֵזֶל לוֹ אֵזֶן יִתְהַלֵּל: ¹⁵ יֵשׁ
 זֶהָב וְרֶב־פְּנִינִים וְכָלִי יִקָּר שְׁפִת־דַּעַת:
¹⁶ לִקְח־בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זֶר וּבִעַד ^{נְכָרִים} נְכָרִיָּה
 חֲבָלָהּ: ¹⁷ עָרַב לְאִישׁ לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחֲרֵי
 יִמְלֹא־פִיהוּ חֲצִץ: ¹⁸ מִחַשְׁבוֹת בַּעֲצָה תִּכּוֹן
 וּבִתְחִבָּלוֹת עֹשֶׂה מִלְחָמָה: ¹⁹ גֹּזֶל־סוֹד
 הוֹלֵךְ רֵכִיל וּלְפֹתָהּ שְׁפָתָיו לֹא תִתְעָרֵב:
²⁰ מִקָּלֵל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֶךָ נִירוֹ ^{בְּאִישׁוֹן} בְּאִישׁוֹן
 חֲשֹׁךְ: ²¹ נִחְלָה ^{מִבְּחֵלֶת} מִבְּחֵלֶת בְּרֹאשָׁנָה
 וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תִבְרָךְ: ²² אֶל־תֹּאמַר
 אֲשַׁלְמָה־רַע קוֹנֶה לִיהוָה וְיִשַּׁע לָךְ: ²³ תוֹעֵבֶת
 יִהְיֶה אָבִן וְאָבִן וּמֵאֲזִנִּי מְרֻמָּה לֹא־טוֹב:
²⁴ מִיִּהְיֶה מַצַּעֲד־גִּבּוֹר וְאָדָם מֵה־יָבִין דֶּרֶכּוֹ:
²⁵ מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַּע קֹדֶשׁ וְאַחֲרֵי נִדְרִים לְבַקֵּר:
²⁶ מְזַרְהָ רָשָׁעִים מֶלֶךְ חָכֶם וְיֹשֵׁב עֲלֵיהֶם
 אוֹפֵן: ²⁷ גֵּר יִהְיֶה נִשְׁמַת אָדָם חֲפֵשׁ
 כָּל־חֲדָרֵי־בֶטֶן: ²⁸ חֲסִיד וְאֵמֶת יִצְרוּ־מֶלֶךְ
 וְסָעַד בַּחֲסִיד כִּסְאוֹ: ²⁹ תִּפְאָרֶת בַּחוּרִים כָּחֶם
 וְהִדָּר זִקְנִים שִׁיבָה: ³⁰ תִּכְרוֹת פָּצַע ^{תִּמְרִיק}
 תִּמְרוֹק בָּרַע וּמְכוֹת חֲדָרֵי־בֶטֶן:

¹⁰ לֹא־נֶאֱמָרָה לְכִסִּיל תַּעֲנוּג אֶף כִּי־לַעֲבָד |
 מִשָּׁל בְּשָׂרִים: ¹¹ שֶׁכֶּל אָדָם הָאָרֶץ אָפּוֹ
 וְתִפְאָרְתּוֹ עֹבֵר עַל־פָּשָׁע: ¹² נָהֵם כִּפְפִיר זַעַף
 מֶלֶךְ וְכִטָּל עַל־עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ: ¹³ הֵנִיתָ לְאָבִיו בֶּן
 כִּסִּיל וְדֹלָף טָרֵד מִדִּינִי אִשָּׁה: ¹⁴ בֵּית וְהוֹן
 נִחְלַת אָבוֹת וּמִיִּהְיֶה אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת:
¹⁵ עֲצָלָה תִּפִּיל תִּרְדָּמָה וְנִפְשׁ רְמִיָּה תִרְעֵב:
¹⁶ שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ בַּזֶּה דֶּרֶכּוֹ ^{יוֹמֶת}
 יָמוֹת: ¹⁷ מֶלֶךְ יִהְיֶה חוֹנֵן דָּל וְגִמְלוֹ
 יִשְׁלֹם־לוֹ: ¹⁸ יִסֹּר בֶּנֶךְ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה
 וְאֶל־הַמִּיתוֹ אֶל־תִּשָּׂא נִפְשֶׁךָ: ¹⁹ ^{גֵּרֶל־} גֵּרֶל־חֲמָה
 נִשָּׂא עֹנֵשׁ כִּי אִם־תִּצִּיל וְעוֹד תוֹסֵף: ²⁰ שֹׁמֵעַ
 עֲצָה וְקִבֵּל מוֹסֵר לְמַעַן תִּחַפֶּם בְּאַחֲרִיתָהּ:
²¹ רַבּוֹת מִחַשְׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֲצָתָהּ יִהְיֶה הִיא
 תִּקּוּם: ²² תִּתְּנוֹת אָדָם חֲסִידוֹ וְטוֹב־רֵשׁ מֵאִישׁ
 כְּזָב: ²³ יִרְאֵת יִהְיֶה לְחַיִּים וְשִׁבְעַת יָלִין
 בִּלְיִפְקֹד רַע: ²⁴ טָמֹן עֲצֹל יָדוֹ בַּצִּלְחַת
 גַּם־אֶל־פִּיהוּ לֹא יִשְׁיבֶנָּה: ²⁵ לֵץ תִּפְּהָ וּפִתִּי
 יַעֲרֵם וְהוֹכִיחַ לְנִבּוֹן יָבִין דַּעַת: ²⁶ מִשְׁדָּד־אֵב
 יִבְרִיחַ אִם בֶּן מִבִּישׁ וּמִחֲפִיר: ²⁷ חֲדָל־בְּנִי
 לְשֹׁמֵעַ מוֹסֵר לְשִׁגּוֹת מֵאֲמַר־דַּעַת: ²⁸ עַד
 בְּלִיעַל יִלְיָץ מִשְׁפָּט וּפִי רָשָׁעִים יִבְלַע־אֹן:
²⁹ נִכּוֹנוֹ לִלְצִים שְׁפָטִים וּמִהֲלָמוֹת לִגּוֹ
 כִּסִּילִים:

20 לֵץ הֵי־יִין הֵמָּה שֹׁכֵר וְכֹל־שָׁגָה בּוֹ לֹא
 יִחַפֶּם: ² נָהֵם כִּפְפִיר אֵימַת מֶלֶךְ מִתְעַבְּרוֹ
 חוֹטָא נַפְשׁוֹ: ³ כְּבוֹד לְאִישׁ שֶׁבֶת מְרִיב
 וְכֹל־אֹוִיל יִתְגַּלֵּעַ: ⁴ מִחֲרָף עֲצֹל לֹא־יִחַרֵּשׁ

t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

תִּאֲוָה וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יִחְשֹׁךְ: ²⁷ זָבַח רָשָׁעִים
 תּוֹעֵבָה אֵף כִּי־בִזְמָה יִבְיֹאֲנוּ: ²⁸ עַד־כְּזָבִים
 יֵאָבֵד וְאִישׁ שׁוֹמֵעַ לִנְצַח יִדְבֹּר: ²⁹ הֵעִז אִישׁ
 רָשָׁע בְּפָנָיו וַיֵּשֶׁר הָיָא | יִכֵּן יִבִּין דְּרָכָו: ³⁰
 אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לִנְגֹד
 יְהוָה: ³¹ סוֹס מוֹכֵן לַיּוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה:
 פ

22 נִבְחַר שֵׁם מַעֲשֵׂר רַב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן
 טוֹב: ² עֲשִׂיר וָרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עֹשֶׂה כָּלֶם יְהוָה:
³ עָרוֹם | רָאָה רָעָה וִיסָתֵר וְנִסְתָּר וּפְתִיִּים
 עָבְרוּ וַנִּעֲנֻשׁוּ: ⁴ עֶקֶב עֲנוּה יִרְאֵת יְהוָה עֲשֵׂר
 וְכִבוֹד וַחַיִּים: ⁵ צָנִים פָּחִים בְּדֶרֶךְ עֶקֶשׁ
 שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם: ⁶ חֲנֹךְ לִנְעַר עַל־פִּי
 דְּרָכָו גַּם כִּי־יִזְקִין לֹא־יִסּוּר מִמֶּנָּה: ⁷ עֲשִׂיר
 בְּרָשִׁים יִמְשׁוּל וְעַבֵּד לֹוֹה לְאִישׁ מִלּוֹה:
⁸ זֹרֵעַ עֹלָה יִקְצֹר־אֵן וְשֹׁבֵט עֲבֵרְתּוֹ
 יִכְלֶה: ⁹ טוֹב־עֵין הוּא יִבְרֹךְ כִּי־נָתַן מִלְחָמּוֹ
 לְדָל: ¹⁰ גֶּרֶשׁ לֵץ וַיֵּצֵא מִדּוֹן וַיִּשְׁבֹּת דִּין
 וְקָלוֹן: ¹¹ אֱהָב טְהוֹר־טְהַר־לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעְהוּ
 מִלֶּדֶ: ¹² עֵינָי יְהוָה נִצְרוּ דַּעַת וַיִּסְלֹף דְּבָרִי
 בְּגֹד: ¹³ אִמֵּר עֲצֵל אֲרִי בַחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבֹת
 אֲרָצָה: ¹⁴ שׁוֹחֶה עֲמָקָה פִּי זָרוֹת זַעֲוִם יְהוָה
 יִפּוֹל־יִפּוֹל־שָׁם: ¹⁵ אֹולֶת קְשׁוּרָה בְּלִב־נַעַר
 שֹׁבֵט מוֹסֵר יִרְחִיקָנָה מִמֶּנּוּ: ¹⁶ עֲשֶׂק דָּל
 לְהַרְבּוֹת לוֹ נָתַן לְעֲשִׂיר אֶדְ־לְמַחְסוֹר: ¹⁷ הֵט
 אֲזִנֹּךְ וְשָׁמַע דְּבָרִי חֲכָמִים וְלִבְךָ תִּשְׁתִּי
 לְדַעְתִּי: ¹⁸ כִּי־נַעֲמִים כִּי־תִשְׁמְרֶם בְּבִטְנְךָ יִכְנוּ
 יַחְדּוֹ עַל־שְׁפָתֶיךָ: ¹⁹ לִהְיוֹת בִּיהוָה מְבִטְחֶךָ

21 פִּלְגֵי־מַיִם לִב־מֶלֶךְ בִּיד־יְהוָה
 עַל־כָּל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יִטְנוּ: ² כָּל־דֶּרֶךְ־אִישׁ יִשָּׁר
 בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לְבוֹת יְהוָה: ³ עֲשֵׂה צְדָקָה
 וּמִשְׁפָּט נִבְחַר לִיהוָה מִזִּבְח־: ⁴ רוֹם־עֵינָיִם
 וּרְחִיב־לֵב נֵר רָשָׁעִים חֲטָאת: ⁵ מַחְשְׁבוֹת
 חָרוּץ אֶדְ־לְמוֹתֵר וְכָל־אֵץ אֶדְ־לְמַחְסוֹר:
⁶ פֶּעַל אוֹצְרוֹת בְּלִשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף
 מִבְּקֻשֵׁי־מוֹת: ⁷ שֹׁד־רָשָׁעִים יְגוֹרֵם כִּי מֵאֲנוּ
 לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: ⁸ הִפְכֹּף דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְזָר
 יִשָּׁר פִּעְלוֹ: ⁹ טוֹב לְשֹׁבֵת עַל־פְּנֵת־גֹּג מֵאֲשֶׁת
 מְדִינָיִם וּבֵית חֶבֶר: ¹⁰ נִפֶּשׁ רָשָׁע אוֹתֶה־רַע
 לֹא־יִחַן בְּעֵינָיו רַעְהוּ: ¹¹ בַּעֲנֹש־לֵץ יַחְפֹּם־פִּתִּי
 וּבִהַשְׁכִּיל לְחָכֶם יִשְׁחַד־עֵת: ¹² מִשְׁכִּיל צַדִּיק
 לְבֵית רָשָׁע מִסְלָף רָשָׁעִים לָרַע: ¹³ אֲטֵם אֲזִנוֹ
 מִזַּעֲקַת־דָּל גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה: ¹⁴ מִתֵּן
 בִּסְתֵר יִכְפֶּה־אָף וְשִׁחַד בְּחֶק חֲמָה עֲזֹה:
¹⁵ שְׂמִיחָה לְצַדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמַחֲמָה
 לְפַעֲלִי אָנוּ: ¹⁶ אָדָם תִּוְעָה מִדֶּרֶךְ הַשְּׁכָל
 בִּקְהָל רְפָאִים יָנוּחַ: ¹⁷ אִישׁ מַחְסוֹר אֱהָב
 שְׂמִיחָה אֱהָב יִי־וֹשֶׁמֶן לֹא יַעֲשִׂיר: ¹⁸ כֹּפֶר
 לְצַדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יִשְׂרָיִם בּוֹגֵד: ¹⁹ טוֹב
 שֹׁבֵת בְּאֲרֵץ־מִדְבָּר מֵאֲשֶׁת מְדוּנִים מְדִינָיִם
 וְכַעַס: ²⁰ אוֹצֵר | נַחֲמֵד וְשֶׁמֶן בִּנְיָה חָכֶם
 וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעֲנוּ: ²¹ רִדָּף צְדָקָה וַחֲסֵד
 יִמָּצֵא חַיִּים צְדָקָה וְכִבוֹד: ²² עֵיר גְּבָרִים עָלָה
 חָכֶם וַיִּדֹּד עִז מִבִּטְחָה: ²³ שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ
 שֹׁמֵר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ: ²⁴ זֶד יִהִיר לֵץ שִׁמוֹ
 עוֹשֶׂה בַּעֲבֵרַת זָדוֹן: ²⁵ תִּאֲנוֹת עֲצֵל תִּמְיִתָּנוּ
 כִּי־מֵאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת: ²⁶ כָּל־הַיּוֹם הַתִּאֲנוּה

y Yatir: The preceding Hebrew letter is "superfluous".

d This tipeha is a dehi in other texts.

d This tipeha is a dehi in other texts.

וְאִזְנֶה לְאַמְרֵי־דַעַת: ¹³ אֶל־תִּמְנַע מִנֶּעַר מוֹסֵר
כִּי־תִכְנֹן בְּשִׁבְטֵי לֹא יָמוּת: ¹⁴ אֵתָּה בְּשִׁבְטֵי
תִּכְנֹן וְנִפְשׁוּ מִשְׁאֹל תִּצִּיל: ¹⁵ בְּנֵי אִם־חֲכָם
לִבָּךְ יִשְׁמַח לְבִי גַם־אֲנִי: ¹⁶ וְתַעֲלִזְנָה כָּלִיּוֹתֵי
בְּדַבָּר לְשִׁפְתֶיךָ מִיִּשְׁרָיִם: ¹⁷ אֶל־יִקְנֶא לִבָּךְ
בַּחֲטָאִים כִּי אִם־בִּירְאֵת־יְהוָה כָּל־הַיּוֹם: ¹⁸ כִּי
אִם־יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְנֹתֶךָ לֹא תִכְרֹת:
¹⁹ שְׁמַע־אֵתָּה בְּנֵי וְחֲכָם וְאֲשֶׁר בְּדַרְךְ לִבָּךְ:
²⁰ אֶל־תִּהְיֶה בְּסִבְאֵי־יִין בּוֹלְלֵי בִשָּׁר לָמוּ:
²¹ כִּי־סָבֵא וְזוֹלֵל יוֹרֵשׁ וְקָרְעִים תִּלְבִּישׁ
נוֹמָה: ²² שְׁמַע לְאַבִּיךָ זֶה יִלְדֶּךָ וְאֶל־תִּבּוֹז
כִּי־זִקְנָה אִמָּךְ: ²³ אֵמֶת קִנְיָה וְאֶל־תִּמְכֹּר
חֲכָמָה וּמוֹסֵר וּבִינָה: ²⁴ גֹּלִל גִּיל יֹגֵל יִגִּיל אָבִי
צָדִיק יוֹלֵד וְיוֹלֵד חֲכָם וְיִשְׁמַח־בּוֹ:
²⁵ יִשְׁמַח־אָבִיךָ וְאִמָּךְ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ:
²⁶ תִּנְהַג־בְּנֵי לִבָּךְ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכֵי תִרְצֶנָה
תִּצְרֹף־נָה: ²⁷ כִּי־שׁוּחָה עֲמָקָה זֹנָה וּבֹאֵר
צֹהַ נִכְרִיָּה: ²⁸ אֶף־הִיא כָּחֶתֶף תִּאָּלֵב
וּבּוֹגְדִים בְּאָדָם תּוֹסֵף: ²⁹ לָמִי אֹי לָמִי אָבִי
לָמִי מְדוֹנִים מְדִינִים | לָמִי שִׁיחַ לָמִי פִצְעִים
חֲנָם לָמִי חֲכָלְלוֹת עֵינַיִם: ³⁰ לְמַאֲחָרִים
עַל־הֵינָן לְבָאִים לְחָקֵר מִמָּסָךְ: ³¹ אֶל־תִּרְאֵא יִין
כִּי יִתְאַדָּם כִּי־יִתֵּן בְּכִיס בַּכּוֹס עֵינָו יִתְהַלֵּךְ
בְּמִישְׁרָיִם: ³² אַחֲרִיתוֹ כְּנָחֹשׁ יִשָּׂךְ וְכִצְפֹּנִי
יִפְרֹשׁ: ³³ עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבָּךְ יִדְבֹּר
תִּהְפֹּכּוֹת: ³⁴ וְהֵייתָ כְּשֹׁכֵב בְּלִבִּים וְכִשְׁכֹּב
בְּרֹאשׁ חֲבֵל: ³⁵ הַכּוֹנֵן בַּל־חֲלִיתִי הִלְמוּנִי
בַּל־יִדְעֵתִי מָתִי אֶקִּיץ אוֹסִיף אֲבַקֶּשְׁנוּ עוֹד:

הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶף־אֵתָּה: ²⁰ הֲלֹא כְּתַבְתִּי לָךְ
שְׁלוֹשׁ שְׁלִישִׁים בְּמוֹעֶצַת וְדַעַת: ²¹ לְהוֹדִיעְךָ
קִשְׁט אֲמָרִי אֵמֶת לְהַשִּׁיב אֲמָרִים אֵמֶת
לְשִׁלְחֶיךָ:
²² אֶל־תִּגְזֹל־דָּל כִּי דֹל־הוּא וְאֶל־תִּדְכָּא עֲנִי
בְּשַׁעַר: ²³ כִּי־יִהְיֶה יָרִיב רִיבָם וְקִבַּע
אֶת־קִבְעֵיהֶם גִּפְשׁ: ²⁴ אֶל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אֶף
וְאֶת־אִישׁ חַמּוֹת לֹא תָבוֹא: ²⁵ פֶּן־תִּתְאַלֵּף
אַרְחָתוֹ אֲרַחֲתִיו וְלִקְחַת מוֹקֵשׁ לְנִפְשׁוֹ:
²⁶ אֶל־תִּהְיֶה בְּתַקְעִיכָךְ בְּעַרְבִים מִשְׁאוֹת:
²⁷ אִם־אֵין־לָךְ לְשָׁלֵם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ
מִתַּחֲתֶיךָ: ²⁸ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
אֲבוֹתֶיךָ: ²⁹ חֲזִיתִי אִישׁ | מְהִיר בְּמַלְאכָתוֹ
לְפָנֵי־מַלְכִים יִתְיַצֵּב בַּל־יִתְיַצֵּב לְפָנֵי חֲשָׁכִים:
פ

23 כִּי־תִשָּׁב לְלַחֵם אֶת־מוֹשֵׁל בֵּין תִּבִּין
אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ: ² וְשִׁמַּת שְׂכִין בְּלַעַךְ
אִם־בַּעַל גִּפְשׁ אֵתָּה: ³ אֶל־תִּתְּאוּ לְמִטְעַמּוֹתָיו
וְהוּא לָחֶם כְּזָבִים: ⁴ אֶל־תִּיגַע לְהַעֲשִׂיר
מִבִּינְתֶךָ חֲדָל: ⁵ הַתְּעוֹף הַתְּעוֹף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאַיִנּוּ
כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְּנָפִים כְּנֹשָׁר וְעִיר יַעֲוֶף
הַשָּׁמַיִם:
⁶ אֶל־תִּלָּחֵם אֶת־לָחֶם רַע עֵין וְאֶל־תִּתְּאוּ
תִּתְּאוּ לְמִטְעַמּוֹתָיו: ⁷ כִּי | כְּמוֹ שֶׁעַר בְּנִפְשׁוֹ
כֹּן־הוּא אֹכֵל וְשָׂתָה יֹאמֵר לָךְ וְלָבוֹ בַּל־עָמָד:
⁸ פִּתְד־אֹכֵלֶת תִּקְיָאָנָה וְשָׂתָה דְּבָרֶיךָ
הַנְּעִימִים: ⁹ בְּאֲזִנֵּי כֶסֶל אֶל־תִּדְבֹּר כִּי־יָבוֹז
לְשָׁכַל מִלִּיד: ¹⁰ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׁדֵּי
יְתוּמִים אֶל־תִּבְאֵא: ¹¹ כִּי־גֹאֲלָם חֲזַק הוּא־יָרִיב
אֶת־רִיבָם אֵתָּה: ¹² הִבִּיאָה לְמוֹסֵר לִבָּךְ

q UXLC differs from the conventional word for the qere.

24 אֶת־תִּקְנָא בְּאִנְשֵׁי רָעָה וְאֶל־תַּתְּאִיו
 לַהֲיוֹת אִתָּם: ² כִּי־שָׂד יִהְיֶה לָבֶם וְעַמֹּל
 שְׁפָתֵיהֶם תִּדְבַּרְנָה: ³ בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת
 וּבִתְבוּנָה יִתְכַּוֵּן: ⁴ וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ
 כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים: ⁵ גִּבְר־חָכֶם בַּעֲוֹז
 וְאִישׁ־דָּעַת מֵאֲמִץ־כֹּחַ: ⁶ כִּי בִתְחַבְלוֹת
 תַּעֲשֶׂה־לָּךְ מִלְחָמָה וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ:
⁷ רָאמוֹת לְאֹיִל חֲכָמוֹת בְּשַׁעַר לֹא
 יִפְתַּח־פִּיהוּ: ⁸ מִחֶשֶׁב לְהִרְעֹ לוֹ בַּעַל־מִזְמוֹת
 יִקְרָאוּ: ⁹ וְזֹמַת אֹנֶלֶת חֲטָאֵת וְתוֹעֵבֶת לְאָדָם
 לֵץ: ¹⁰ הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צָר כַּחֲכָה:
¹¹ הֵצֵל לְקָחִים לַמּוֹת וּמָטִים לְהֶרֶג
 אִם־תַּחֲשׂוּךְ: ¹² כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יִדְעֻנוּ זֶה
 הֲלֹא־תִכֵּן לְבוֹת | הוּא־יִבִּין וְנֹצֵר נִפְשׁוֹ הוּא
 יִדַּע וְהַשִּׁיב לְאָדָם כַּפֶּעַל: ¹³ אֲכַל־בְּנֵי דָבֶשׁ
 כִּי־טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק עַל־חֶפֶד: ¹⁴ כֵּן | דַּעַה
 חֲכָמָה לְנִפְשׁוֹ אִם־מַצָּאֵת וַיֵּשׁ אַחֲרֶיהָ
 וְתִקְוָתָךְ לֹא תִכָּרֵת: ¹⁵ אֶל־תֵּאָרֵב רֶשַׁע לְנוֹה צָדִיק אֶל־תִּשְׁדָּד
 רִבְצֹו: ¹⁶ כִּי שָׁבַע | יְפֹול צָדִיק וְקָם וְרִשְׁעִים
 יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה: ¹⁷ בִּנְפֹל אֹיִבֶיךָ אֹיִבְךָ
 אֶל־תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֶל־יִגַּל לְבָבְךָ:
¹⁸ פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בַּעֲיֵנָיו וְהַשִּׁיב מַעַלְיוֹ
 אָפוֹ: ¹⁹ אֶל־תִּתְחַר בְּמַרְעִים אֶל־תִּקְנָא
 בְּרִשְׁעִים: ²⁰ כִּי | לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֶיהָ לְרַע גֵּר
 רִשְׁעִים יִדְעוּ: ²¹ יִרְא־אֶת־יְהוָה בְּנֵי וּמִלֶּךְ
 עַם־שׁוֹנִים אֶל־תִּתְעַרֵּב: ²² כִּי־פִתְאֹם יָקוּם
 אִידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדַע:
 23 גַּם־אֵלֶּה לְחַכְמִים הִכְר־פָּנִים
 בְּמִשְׁפָּט בַּל־טוֹב: ²⁴ אָמַר | לְרִשְׁעֵי צָדִיק

25 גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלָמָה אֲשֶׁר הֶעֱתִיקוּ
 אִנְשֵׁי | חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה: ² כְּבֹד אֱלֹהִים
 הַסֵּתֵר דָּבָר וּכְבֹד מַלְכִים חָקֵר דָּבָר: ³ שְׁמִים
 לְרוֹם וְאַרְצַי לְעֶמֶק וְלֵב מַלְכִים אֵין חָקֵר:
⁴ הִגּוּ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לִצְרָף כָּלִי: ⁵ הִגּוּ
 רֶשַׁע לְפָנֵי־מֶלֶךְ וַיִּכּוֹן בַּצֶּדֶק כֶּסֶּאֹו:
⁶ אֶל־תִּתְהַדָּר לְפָנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֻלִּים
 אֶל־תַּעֲמֹד: ⁷ כִּי טוֹב אֲמַר־לָךְ עָלֶה הִנֵּה
 מִהַשְׁפִּילָךְ לְפָנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ:
⁸ אֶל־תֵּצֵא לָרֵב מִהֵר פֶּן מִהַתַּעֲשֶׂה
 בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכָּלִים אֶתְךָ רַעַף: ⁹ רִיבְךָ רִיב
 אֶת־רַעַף וְסוֹד אַחֵר אֶל־תִּגַּל: ¹⁰ פֶּן־יִחַסְדֶּךָ
 שָׁמַע וְדָבָרְךָ לֹא תִשׁוּב: ¹¹ תְּפֹוּחֵי זָהָב
 בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבָר עַל־אֶפְנוֹ: ¹² גִּזְם
 זָהָב וְחִלִּי־כֶתֶם מוֹכִיחַ חָכֶם עַל־אֶזֶן שֹׁמְעֵת:
¹³ כְּצִנֹּת־שֶׁלֶג | בְּיוֹם קָצִיר קָצִיר גִּאֲמָן

y Yatir: The preceding Hebrew letter is "superfluous".

כִּנְוֹתָן לְכִסִּיל כְּבוֹד: ⁹ חוֹחַ עָלָה בִּיד־שָׁפֹר
וּמָשָׁל בְּפִי כְּסִילִים: ¹⁰ רַב מְחֹלֶל־כָּל וְשֹׁכֵר
כְּסִיל וְשֹׁכֵר עֲבָרִים: ¹¹ כָּכֹלֵב שָׁב עַל־קֶאֱוֹ
כְּסִיל שׁוֹנֶה בְּאוֹלָתוֹ: ¹² רָאִיתִי אִישׁ חָכָם
בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ: ¹³ אָמַר עֲצֹל
שָׁחַל בַּדֶּרֶךְ אֲרִי בֵּין הָרְחֻבוֹת: ¹⁴ הִדְלֹת
תִּסּוֹב עַל־צִירָה וְעֲצֹל עַל־מִטָּתוֹ: ¹⁵ טֶמֶן עֲצֹל
יָדוֹ בַּצִּלְחַת נִלְאָה לְהַשִּׁיבָה אֶל־פִּיו: ¹⁶ חָכָם
עֲצֹל בְּעֵינָיו מְשַׁבֵּעַה מְשִׁיבֵי טַעַם: ¹⁷ מְחֹזֵק
בְּאֲזֵנֵי־כָלֵב עֹבֵר מִתְּעֹפֵר עַל־רִיב לֹא־לוֹ:
¹⁸ כְּמַתְּלֵה־לָּהּ הִירָה זָקִים חֲצִים וּמוֹת:
¹⁹ כֹּךְ־אִישׁ רַמָּה אֶת־רַעְיוֹ וְאָמַר
הֲלֹא־מִשְׁחָק אָנִי: ²⁰ בְּאַפְסֵי עֲצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ
וּבִאֵין נִרְגָּן יִשְׁתַּק מְדוֹן: ²¹ פָּתָח לְגִחְלִים
וְעֲצִים לֹאֵשׁ וְאִישׁ מְדוֹנִים מְדִינִים לְחַרְחֹר־רִיב:
²² דְּבָרֵי נִרְגָּן כְּמַתְּלֵה־מִים וְהֵם יִרְדּוּ
חֲדָרֵי־בֶטָן: ²³ כֶּסֶף סִיגִים מִצָּפָה עַל־חֶרֶשׁ
שֹׁפְתִים דִּלְקִים וְלִב־רַע: ²⁴ בִּשְׁפָתוֹ בִּשְׁפָתָיו
יִנָּכֵר שׁוֹנֵא וּבִקְרָבוֹ יֵשִׁית מִרְמָה: ²⁵ כִּי־יִחַנֵּן
קוֹלוֹ אֶל־תִּאֲמֹנָבוֹ כִּי שָׁבַע תוֹעֲבוֹת בִּלְבוֹ:
²⁶ תִּפְסֹה שְׁנָאָה בְּמִשְׁאוֹן תִּגְלֶה רַעְתּוֹ
בִּקְהָל: ²⁷ כָּרָה־שֹׁחַת בָּהּ יִפֹּל וְגִלְלֵל אָבֹן אֵלָיו
תָּשׁוּב: ²⁸ לְשׁוֹן־שָׁקֵר יִשְׁנָא דָּכִיו וּפֹה חֶלֶק
יַעֲשֶׂה מִדְּחָה:

27 אֶל־תִּתְּהֵלֵל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא־תִדַּע
מַה־יִּלְד יוֹם: ² יִהְלָלֶךָ זֶר וְלֹא־פִיֶּךָ נִכְרִי
וְאֶל־שִׁפְתֶּיךָ: ³ כְּבֹד־אָבֹן וְנִטְלֵל הַחֹל וְכַעַס
אֲוִיל כְּבֹד מְשִׁנִּיהֶם: ⁴ אֲכֹזְרִיּוֹת חֲמָה וְשִׁטָּף
אָף וּמִי יַעֲמֵד לִפְנֵי קִנְאָה: ⁵ טוֹבָה תוֹכַחַת

לְשִׁלְחָיו וּנְפֶשׁ אֲדֹנָיו יֵשִׁיב: פ
¹⁴ נְשִׂאִים וְרוּחַ וּגְשָׁם אֵין אִישׁ מְתֵהֵלֵל
בְּמַת־שָׁקֵר: ¹⁵ בְּאֶרֶךְ אָפִים יִפְתָּה קֶצֶין
וְלִשׁוֹן רָכָה תִּשְׁבֶּר־גֶּרֶם: ¹⁶ דְּבַשׁ מִצָּאתָ אֲכַל
דִּיךְ פֶּן־תִּשְׁבַּעְנּוּ וְהִקְאֵתוֹ: ¹⁷ הִקֵּר רִגְלֶךָ
מִבֵּית רַעַף פֶּן־יִשְׁבַּעְךָ וּשְׁנֹאֶךָ: ¹⁸ מִפִּיִּי וְחָרֵב
וְחִץ שָׁנוֹן אִישׁ עֲנָה כְּרַעְהוּ עַד שָׁקֵר: ¹⁹ שֵׁן
רָעָה וְרִגְלֵי מוֹעֵדֶת מִבֶּטֶח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה:
²⁰ מַעֲדָה בָּגָד | בְּיוֹם קָרָה חֲמִץ עַל־נֶתֶר
וְשֵׁר בְּשָׂרִים עַל־לִב־רַע: פ
²¹ אִם־רָעַב שְׁנֹאֶךָ הֶאֱכִלְהוּ לֶחֶם וְאִם־צָמָא
הִשְׁקֵהוּ מַיִם: ²² כִּי גִחְלִים אֶתָּה חֲתָה
עַל־רֹאשׁוֹ וְיִהְיֶה יִשְׁלֹם־לָךְ: ²³ רוּחַ צֶפּוֹן
תִּחְלֹל גְּשָׁם וּפְנִים נֹזְעִים לְשׁוֹן סֹתֵר:
²⁴ טוֹב שֹׁבֵת עַל־פֶּתַח־גַּג מֵאִשֶּׁת מְדוֹנִים מְדִינִים
וּבֵית חֶבֶר: ²⁵ מַיִם קָרִים עַל־נְפֶשׁ עֵיפָה
וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק: ²⁶ מַעֲיֵן נִרְפֶּשׁ
וּמִקּוֹר מִשְׁחַת צָדִיק מִט לִפְנֵי־רָשָׁע: ²⁷ אֲכַל
דְּבַשׁ הֶרְבוֹת לֹא־טוֹב וְחֶקֶר כְּבוֹד כְּבוֹד:
²⁸ עֵיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין
מַעֲצָר לְרוּחוֹ:

26 כַּשִּׁלְג | בְּקִיץ וּכְמִטָּר בְּקֶצֶר כֵּן
לֹא־נֶאֱוָה לְכִסִּיל כְּבוֹד: ² כַּצֹּפֹר לְנוֹד כְּדָרוֹר
לְעוֹף כֵּן קִלְלַת חֲנֹם לֹא לֹו תִבָּא: ³ שׁוֹט
לְסוֹס מִתַּג לְחֶמּוֹר וְשִׁבֵּט לָגוֹ כְּסִילִים:
⁴ אֶל־תִּעַן כְּסִיל כְּאוֹלָתוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לוֹ
גַּם־אֶתָּה: ⁵ עֲנָה כְּסִיל כְּאוֹלָתוֹ פֶּן־יִהְיֶה חָכָם
בְּעֵינָיו: ⁶ מִקְצֶה רִגְלִים חָמֵס שִׁתָּה שִׁלַּח
דְּבָרִים בִּיד־כְּסִיל: ⁷ דְּלִיו שְׁקִים מִפְסֶח
וּמָשָׁל בְּפִי כְּסִילִים: ⁸ כַּצֹּרֹר אָבֹן בְּמִרְגָּמָה

28 נִסּוּ וְאִי־לִדְךָ רָשָׁע וְצַדִּיקִים כִּכְפִּיר
 יִבְטַח: ² בַּפֶּשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׁרִיָּה וּבְאָדָם
 מִבֵּין יִלְעַ כֵּן יֵאָרִיף: ³ גִּבֹּר רֶשַׁע וְעֲשֵׂק דָלִים
 מְטַר סֹחֵף וְאֵין לָחֶם: ⁴ עֲזֹבֵי תוֹרָה יִהְלְלוּ
 רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָּם: ⁵
 אֲנִישֵׁי־רָע לֹא־יִבְנוּ מִשְׁפָּט וּמִבְקָשִׁי יִהְיֶה
 יִבְנוּ כָל: ⁶ טוֹב־רֶשַׁע הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מַעֲקֵשׁ
 דְּרָכִים וְהוּא עֹשִׂיר: ⁷ נוֹצֵר תוֹרָה בֵּן מִבֵּין
 וְרָעָה ^t זֹלֵלִים יְכָלִים אָבִיו: ⁸ מְרַבֶּה הוֹנוֹ
 בְּנֶשֶׁךְ ^{ובתרבית} וְתִרְבִּית לַחֲנוּן דָּלִים יִקְבְּצֵנוּ:
⁹ מִסִּיר אֲזֹנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה גַּם תִּפְּלֹתוֹ
 תוֹעֵבָה: ¹⁰ מִשְׁגָּה יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ רָע
 בִּשְׁחוֹתוֹ הוּא־יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחִלוּ־טוֹב:
¹¹ חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עֹשִׂיר וְדָל מִבֵּין יִחְקֶרְנוּ:
¹² בַּעֲלֵץ צַדִּיקִים רַבָּה תִּפְאָרֶת וּבָקוּם
 רָשָׁעִים יִחַפֵּשׂ אָדָם: ¹³ מִכֶּסֶה פֶשַׁעוֹ לֹא
 יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעֹזֵב יֶרֶחַם: ¹⁴ אֲשֶׁרִי אָדָם
 מִפְּחַד תָּמִיד וּמִקֵּשָׁה לְבֹו יָפוֹל בְּרָעָה:
¹⁵ אֲרִינֶהֱם וְדָב שׂוֹקֵק מִשָּׁל רָשָׁע עַל־
 עַם־דָּל: ¹⁶ נִגִּיד חֶסֶד תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשָׂקוֹת
 שֹׂנֵא ^{שנאי} בָּצַע יֵאָרִיף יָמִים: ^פ
¹⁷ אָדָם עֹשֶׂק בְּדָם־נֶפֶשׁ ^c עַד־בּוֹר יָנוּס
 אֶל־יִתְמָכוֹ־בּוֹ: ¹⁸ הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ וְנֶעֱקֵשׁ
 דְּרָכִים יָפוֹל בְּאַחַת: ¹⁹ עֹבֵד אֲדָמָתוֹ
 יִשְׁבַּע־לָחֶם וּמִרְדֵּף רִקִּים יִשְׁבַּע־רִישׁ: ²⁰ אִישׁ
 אֲמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאֵץ לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנְקָה:

^t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

^t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

^c Text is correct relative to LC. Usually this marks a peculiarity of the LC relative to the other Masoretic texts.

מִגִּלָּה מֵאֲהָבָה מִסִּתְּרָת: ⁶ נְאֻמִּים פִּצְעֵי
 אוֹהֵב וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא: ⁷ נֶפֶשׁ שְׁבַעָה
 תָּבוּס נֶפֶת וְנֶפֶשׁ רָעָבָה כָּל־מֵר מִתּוֹק:
⁸ בְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מוֹקֵנָה כֵּן־אִישׁ נוֹדֵד
 מִמְּקוֹמוֹ: ⁹ שֶׁמֶן וְקִטְרֶת יִשְׁמַח־לֵב וּמִתַּק
 רָעָהוּ מַעֲצַת־נֶפֶשׁ: ¹⁰ רֵעֵךְ ^{ורעה} וְרָעָה ^{ורע} אָבִיךָ
 אֶל־תִּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אֶל־תָּבוּא בְיוֹם אִידֶךָ
 טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאֵח רָחוֹק: ¹¹ חָכָם בְּנִי
 וְשִׁמַּח לִבִּי וְאִשִּׁיבָה חֶרְפִּי דְבַר: ¹² עָרוֹם
 רָאָה רָעָה נִסְתָּר פְּתָאִים עֲבָרוּ נִעֲנָשׁוּ:
¹³ קַח־בְּגָדוֹ כִּי־עָרַב זֶר וּבַעַד נִכְרִיָּה חִבְּלָהּ:
¹⁴ מִבְּרֶךְ רָעָהוּ | בְּקוֹל גָּדוֹל בִּבְקָר הַשָּׂכִים
 קָלָלָה תַּחֲשָׁב לּוֹ: ¹⁵ דָּלָה ^t טוֹרֵד בְּיוֹם סִגְרִיר
 וְאַשֶׁת ^{מדונים} מְדוֹנִים מְדִינִים נִשְׁתוּהוּ: ¹⁶ צַפְנִיָּה
 צִפּוֹר־רוּחַ וְשֶׁמֶן יִמִּינוּ יִקְרָא: ¹⁷ בְּרִזָּל בְּבִרְזָל
 יִחַד וְאִישׁ יִחַד פְּנִי־רָעָהוּ: ¹⁸ נִצֵּר תִּאֲנָה
 יֵאֱכַל פְּרִיָּה וְשֹׁמֵר אֲדָנָיו יִכְבֵּד: ¹⁹ כַּמִּים
 הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לִב־הָאָדָם לָאָדָם: ²⁰ שְׂאוֹל
^{ואבדה} וְאֲבָדוֹ לֹא תִשְׁבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא
 תִשְׁבַּעְנָה: ²¹ מִצָּרָף לִפְסָף וְכוֹר לִזְהָב וְאִישׁ
 לִפִּי מִהֲלָלוֹ: ²² אִם תִּכְתּוֹשׁ־אֶת־הָאוֹיֵל |
 בַּמִּכְתָּשׁ בְּתוֹךְ הָרִיפּוֹת בַּעֲלִי לֹא־תִסּוֹר
 מִעֲלָיו אֲוִלָּתוֹ: ^פ
²³ יִדַּע תִּדַּע פָּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לִבְךָ לַעֲדָרִים:
²⁴ כִּי לֹא לַעֲוִלָּה חֶסֶן וְאִם־נֹזֵר לְדוֹר ^{דור} וְדוֹר:
²⁵ גִּלָּה חֲצִיר וְנִרְאָה־דֶשֶׂא וְנֶאֱסָפוּ עֲשָׂבוֹת
 הָרִים: ²⁶ כְּבָשִׂים לְלִבּוֹשֶׁךָ וּמַחִיר שְׂדֵה
 עֲתוּדִים: ²⁷ וְדִי | חֵלֶב עֲזִים לְלַחֲמֶךָ לְלַחֵם
 בֵּיתֶךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ:

^t Transcription uncertain. Examine the LC image for other possible readings.

בְּמַפְלֹתָם יִרְאוּ: ¹⁷ יִסֵּר בְּנֵה וַיִּנְיֹחַ וַיִּתֵּן
מַעֲדָנִים לְנַפְשׁוֹ: פ
¹⁸ בְּאֵין חֲזוֹן יִפְרַע עִם וְשָׁמַר תּוֹרָה אֲשֶׁרֶהוּ:
¹⁹ בְּדַבָּרִים לֹא־יִוָּסֵר עֶבֶד כִּי־יִלְבִּין וְאֵין מַעֲנָה:
²⁰ חֲזִיתַי אִישׁ אֶץ בְּדַבָּרָיו תִּקְנָה לְכִסִּיל
מִמֶּנּוּ: ²¹ מִפֶּנֶק מִנְעַר עֲבָדוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה
מָנוֹן: ²² אִישׁ־אֶף יִגְרֶה מָדוֹן וּבָעַל חֲמָה
רַב־פֶּשַׁע: ²³ גָּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילֵנּוּ וְשִׁפְלֵרוֹחַ
יִתְלַמֵּד כְּבוֹד: ²⁴ חוֹלֵק עִם־גֹּבֵב שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ
אֱלֹהִים יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד: ²⁵ חֲרָדַת אָדָם יִתֵּן
מוֹקֵשׁ וּבּוֹטֵחַ בִּיהוָה יִשָּׁגֵב: ²⁶ רַבִּים
מִבִּקְשִׁים פְּנִי־מוֹשֵׁל וּמִיָּהוָה מִשְׁפֹּט־אִישׁ:
²⁷ תּוֹעֲבַת צְדִיקִים אִישׁ עוֹל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע
יִשְׁר־דֶּרֶךְ: פ

30 דַּבְּרִי | אֲגוּר בּוֹיָקָה הַמֶּשָּׂא נֶאֱמַר
הַגֹּבֵר לְאִיתִיָּאל לְאִיתִיָּאל וְאָכַל: ² כִּי בָעַר
אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא־בִינַת אָדָם לִי:
³ וְלֹא־לְמַדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים אֲדַע:
⁴ מִי עָלָה־שָׁמַיִם | וַיֵּרֶד מִי אֶסְפֵּר־רוּחַ |
בְּחַפְּזִי מִי צָרַר־מִים | בִּשְׁמֵלָה מִי הִקִּים
כָּל־אֶפְסֵי־אֶרֶץ מִה־שָּׁמַיִם וּמִה־שָּׁמַיִם־בְּנוֹ כִּי
תִדַּע: ⁵ כָּל־אֲמֶרֶת אֱלֹהִים צְרוּפָה מִגֵּן הוּא
לְחֹסִים בּוֹ: ⁶ אֶל־תּוֹסֵף עַל־דַּבָּרָיו פֶּן־יִוָּכַח
בָּךְ וּנְכַזְּבָתָ: פ
⁷ שְׁתִּים שְׁאֵלְתִי מֵאֲתָךְ אֶל־תִּמְנַע מִמֶּנִּי
בְּטָרֶם אֲמוּת: ⁸ שׁוּא | וְדַבֵּר־כֶּזֶב הִרְחֵק
מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֶשֶׂר אֶל־תִּתֶּן־לִי הִטְרִיפֵנִי לָחֶם
חֲקִי: ⁹ פֶּן אֲשַׁבֵּעַ | וּכְחַשְׁתִּי וְאֲמַרְתִּי מִי
יְהוָה וּפְנֵי־אוֹרֶשׁ וּגְבַתִּי וְתַפְשִׁיתִי שֵׁם אֱלֹהִי: פ

²¹ הִכָּר־פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־פֶּת־לֶחֶם
יִפְשַׁע־גֹּבֵר: ²² גִּבָּה ^m לְהוֹן אִישׁ רַע עֵין
וְלֹא־יָדַע כִּי־חֹסֶר יִבְאֵנוּ: ²³ מוֹכִיחַ אָדָם
אַחֲרֵי חֵן יִמָּצֵא מִמַּחְלִיק לָשׁוֹן: ²⁴ גּוֹזֵל |
אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר אֵין־פֶּשַׁע חֶבֶר הוּא לְאִישׁ
מִשְׁחִית: ²⁵ רַחֲב־נֶפֶשׁ יִגְרֶה מָדוֹן וּבּוֹטֵחַ
עַל־יְהוָה יִדְשָׁן: ²⁶ בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא כִסִּיל
וְהוֹלֵךְ בְּחֲכָמָה הוּא יִמְלֹט: ²⁷ נוֹתֵן לָרֶשׁ אֵין
מַחֲסוֹר וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב־מְאֻרוֹת: ²⁸ בְּקוֹם
רָשָׁעִים יִסְתֵּר אָדָם וּבְאֲבָדָם יִרְבוּ צְדִיקִים:

29 אִישׁ תּוֹכַחֹת מִקְשָׁה־עֶרְפָּה פֶּתַע יִשְׁבֵּר
וְאֵין מִרְפָּא: ² בְּרַבּוֹת צְדִיקִים יִשְׁמַח הָעָם
וּבְמוֹשֵׁל רָשָׁע יֵאָנַח עִם: ³ אִישׁ־אֶהֱב חֲכָמָה
יִשְׁמַח אָבִיו וְרַעָה זֹנוֹת יִאֲבֹד־הוֹן: ⁴ מֶלֶךְ
בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יִהְרֹסֶנָה:
⁵ גֹּבֵר מַחְלִיק עַל־רַעָהוּ רָשָׁת פּוֹרֵשׁ
עַל־פַּעֲמָיו: ⁶ בְּפֶשַׁע אִישׁ רַע מוֹקֵשׁ וְצָדִיק
יָרוּן וְשָׁמַח: ⁷ יָדַע צָדִיק דֵּין דָּלִים רָשָׁע
לֹא־יִבִּין דַּעַת: ⁸ אֲנָשִׁי לָצוֹן יִפְיחוּ קָרִיָּה
וְחֲכָמִים יִשְׁבּוּ אָף: ⁹ אִישׁ־חָכָם גִּשְׁפֹּט
אֶת־אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשָׁחַק וְאֵין נִחַת:
¹⁰ אֲנָשִׁי דָמִים יִשְׁנֹאוּ־תָם וְיִשְׁרִים יִבְקָשׁוּ
נִפְשׁוֹ: ¹¹ כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כִסִּיל וְחָכָם בְּאַחֹר
יִשְׁבַּחֶנָּה: ¹² מוֹשֵׁל מִקְשִׁיב עַל־דַּבְּר־שֹׁקֶר
כָּל־מִשְׁרָתוֹ רָשָׁעִים: ¹³ רֶשׁ וְאִישׁ תִּכְכִּים
נִפְגְּשׁוּ מֵאִיר־עֵינֵי שְׁנֵיהֶם יְהוָה: ¹⁴ מֶלֶךְ
שׁוֹפֵט בְּאֵמֶת דָּלִים כָּסֹא לְעַד יָכוֹן: ¹⁵ שֹׁבֵט
וְתוֹכַחַת יִתֵּן חֲכָמָה וְנַעַר מִשְׁלַח מִבֵּישׁ אִמּוֹ:
¹⁶ בְּרַבּוֹת רָשָׁעִים יִרְבֶּה־פֶּשַׁע וְצְדִיקִים

m This meteg is a merkha in other texts.

וְאִם-זְמוּת יָד לָפָה: ³³ כִּי מִיֵּץ חֶלֶב יוֹצִיא
חֲמָאָה וּמִיֵּץ-אֶף יוֹצִיא דָם וּמִיֵּץ אֲפִים יוֹצִיא
רִיב: פ

31 דְּבַרִּי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר־יִסְרְתוּ
אִמּוֹ: ² מִה־בְּרִי וּמִה־בְּרִבְטָנִי וּמִה־בְּרִנְדְּרִי:
³ אֶל־תִּתֵּן לְנָשִׁים חֵילָה וְדַרְכֵיךָ לְמַחֲוֹת
מַלְכִּין: ⁴ אֶל לְמַלְכִּים | לְמוֹאֵל אֶל לְמַלְכִּים
שְׁתוּיִין וְלְרוֹזְנִים ^א אוֹ ^{אֵי} אֵי שֹׁכֵר: ⁵ פְּנִי־שִׁתָּה
וַיִּשְׁכַּח מַחֲקֶק וַיִּשְׁנֶה דֵּין כָּל־בְּנֵי־עָנִי:
⁶ תִּנוּי־שֹׁכֵר לְאוֹבֵד וַיִּין לְמָרִי נָפֶשׁ: ⁷ יִשְׁתָּה
וַיִּשְׁכַּח רִישׁוֹ וְעִמְלוֹ לֹא יִזְכָּר־עוֹד:
⁸ פִּתְח־פִּיךָ לְאֵלִים אֶל־דֵּין כָּל־בְּנֵי חֵלּוֹף:
⁹ פִּתְח־פִּיךָ שְׁפֹט־צֶדֶק וְדֵין עָנִי וְאֶבְיוֹן: פ
¹⁰ אֲשֶׁת־חֵיל מִי יִמָּצֵא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה:
¹¹ בִּטַּח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלָל לֹא יִחָסֵר:
¹² גְּמַלְתָּהּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יָמֵי חַיֶּיהָ:
¹³ דַּרְשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתִים וְתַעַשׂ בַּחֲפֶז כַּפִּיהָ:
¹⁴ הִי־תָה כְּאֵנִיּוֹת סוֹחֵר מְמַרְחֵק תִּבְיָא
לְחֶמֶה: ¹⁵ וְתָקָם | בַּעֲד לֵילָה וְתִתֵּן טָרֶף
לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ: ¹⁶ זְמָמָה שָׂדֶה
וְתִקְחָהּ מִפְּרִי כִפִּיהָ ^{נטע} נִטְעָה כָּרֶם:
¹⁷ חֲגֹרָה בַּעֲזוֹ מִתְּנִיָּה וְתֹאמֶץ זְרַעוֹתֶיהָ:
¹⁸ טַעֲמָה כִּי־טוֹב סִחְרָה לֹא־יִכָּפֶה ^{בליל}
¹⁹ ^{בלילה} גִּרָה: יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּכִישׁוֹר וְכַפִּיהָ
תִּמְכּוּ פָלֶךְ: ²⁰ כַּפָּה פֶּרֶשָׁה לַעֲנִי וַיִּידֶה
שְׁלָחָה לְאֶבְיוֹן: ²¹ לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֵג
כִּי כָל־בֵּיתָהּ לִבָּשׁ שָׁנִים: ²² מִרְבָּדִים
עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה: ²³ נֹדַע
בְּשָׁעֲרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתָּהּ עִם־זִקְנֵי־אֶרֶץ:
²⁴ סָדִין עָשְׂתָה וְתִמְכֹּר וְחָגוֹר נָתַנָּה לְכַנְעָנִי:

¹⁰ אֶל־תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־^{אדנו} אֲדֹנָי פְּנִי־קִלְלָךְ
וְאִשְׁמַת: ¹¹ דֹּר אָבִיו יִקְלַל וְאֶת־אִמּוֹ לֹא
יְבָרֵךְ: ¹² דֹּר טָהוֹר בְּעֵינָיו וּמִצָּאָתוֹ לֹא רַחֵץ:
¹³ דֹּר מִה־רָמּוֹ עֵינָיו וְעַפְעָפִיו יִנְשָׂאוּ: ¹⁴ דֹּר
| חֲרָבוֹת שְׁנָיו וּמִאֲכָלוֹת מִתְּלַעְתֵּיו לֹא־כָל
עָנִיִּים מֵאֶרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאֲדָם: פ
¹⁵ לַעֲלוֹקָה | שְׁתֵּי בָנוֹת הֵב | הֵב שְׁלוֹשׁ
הֵנָּה לֹא תִשְׁבַּעֶנָּה אֲרַבַּע לֹא־אָמְרוּ הֵן:
¹⁶ שְׁאוּל וְעֶצֶר רַחֵם אֶרֶץ לֹא־שִׁבְעָה מַיִם
וְאִשׁ לֹא־אָמְרָה הֵן: ¹⁷ עֵין | תִּלְעַג לְאֵב
וְתִבּוֹז לִיקְה־תֵּאֵם יִקְרוּהָ עַרְבֵי־נַחַל וַיִּאֲכַלְוָהּ
בְּנֵי־נָשֶׁר: פ
¹⁸ שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי ^{וארבע} וְאַרְבָּעָה
לֹא יִדְעֻתִים: ¹⁹ דֶּרֶךְ הַנָּשֶׁר | בְּשָׁמַיִם דֶּרֶךְ
נָחַשׁ עָלֵי צוֹר דֶּרֶךְ־אֲנִיָּה בְּלִבִּים וְדֶרֶךְ גִּבּוֹר
בַּעֲלָמָה: ²⁰ כֵּן | דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְּאֻפֶּת אֲכָלָהּ
וּמִחֲתָה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אֹוֹן: פ
²¹ תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אֲרַבַּע
לֹא־תוֹכַל שְׂאֵת: ²² תַּחַת־עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבַל
כִּי יִשְׁבַּע־לָחֶם: ²³ תַּחַת שְׁנוּאָה כִּי תִבְעַל
וְשִׁפְחָה כִּי־תִירַשׁ גְּבֵרָתָהּ: פ
²⁴ אֲרַבָּעָה הֵם קִטְנֵי־אֶרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים
מִחֲכָמִים: ²⁵ הַנְּמָלִים עִם לֹא־עָזוּ וַיִּכְנוּ בַּקִּיץ
לְחֶמֶם: ²⁶ שְׁפָנִים עִם לֹא־עָצוּם וַיִּשְׁיִמוּ
בַסֵּלַע בֵּיתָם: ²⁷ מֶלֶךְ אֵין לְאַרְבֶּה וַיֵּצֵא חֲצִץ
כָּלוֹ: ²⁸ שְׁמָמִית בְּיָדִים תִּתַּפֵּשׁ וְהִיא בְּהִיכְלִי
מֶלֶךְ: פ
²⁹ שְׁלֹשָׁה הֵמָּה מִיִּטְיָבִי צַעַד וְאַרְבָּעָה מִיִּטְבִּי
לָכֶת: ³⁰ לִישׁ גִּבּוֹר בִּבְהֶמָה וְלֹא־יָשׁוּב
מִפְּנֵי־כָל: ³¹ זֶרְזִיר מִתְּנִים אוֹ־תִישׁ וּמֶלֶךְ
אֶלְקוֹם עָמּוֹ: ³² אִם־נִבְלָתָהּ בְּהִתְנַשָּׂא

25 עֲזֹז־הַדָּר לְבוּשָׁה וְתִשְׁחַק לַיּוֹם אַחֲרֹן:
 26 פִּיהָ פִּתְחָהּ בְּחָכְמָה וְתִּמְ^mוֹרֶת חֶסֶד
 27 עַל־לְשׁוֹנָהּ: צוּפִיָּה הֶלִיכּוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם
 28 לְעֻצְלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ בְנֵיהָ וַיֹּאשְׁרוּהָ
 29 בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלֶהָ: רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת
 30 עָלִית עַל־כַּלְנָהּ: שָׁקַר הַחֵן וְהַבֶּל הַיָּפִי
 31 אֵשָׁה יִרְאֵת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ
 מִפְּרִי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשָׁעָרִים מַעֲשִׂיהָ:

End of Proverbs

m This meteg is a merkha in other texts.

Unicode/XML Leningrad Codex

Version: UXLC 2.3

Proverbs

Attributed to:

Shemu'el ben Ya'akov
Aharon ben-Mosheh ben-Asher
ca 1008

Publisher:

Christopher V. Kimball
mail@cvkimball.com

Edition:

Unicode/XML Leningrad Codex (UXLC)

<https://tanach.us/Tanach.xml>

From WLC 4.20 provided by the Groves Center. | WLC2XML[8 Jul 2024] - Transcription from Michigan-Claremont encoding to Unicode with XML markings. See details in notes. | ScanReplace/EditWLC[30 Dec 2020] - Edits/removes transcription notes; removes MDs. | ScanReplace/InsertCGJs[29 Dec 2020] - Places CGJ in Jerusalem VUV words and leading metegs. | ScanReplace/YBYAH[29 Sep 2021] - Replaces 8 YBYs in Sifrei Emet with AHs. | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2020.02.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2020.10.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2021.04.01 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2021.10.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2022.04.01 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2022.07.04 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2022.10.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2022.12.07 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2023.04.01 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2023.07.04 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2023.10.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2024.04.01 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2024.10.19 . | Updater[2 May 2024] - Changes.xml file dated 2025.04.01 . | ScanReplace/RemoveNewlines[18 May 2024] - Removes newlines (\n) from w, q, k tags. | Converted to ODT by XML2ODT[9 Sep 2020] on 2025.03.31-06.41. | 21 pages.

Build 27.4 - 31 March 2025 06:24